

خداوا خیر بکھی دی اینری پہلی اڈاری ھ
چیندے سانگے ایہ گاری ھ جیندا تانگھی شکاری ھ

اتھاں تاں پیار مل وکدے اتھاں کردار مل وکدے
اتھاں تاں صورتاں وکدن اتھاں ہر شے ہزاری ھ

جیڑھے میں بھوگ بھوگے ہم نہ شالا بھوگ او بھوگن
جو میڈے بعد ہن یارب میڈے پالیں دی داری ھ

لگھاں لچال عزتیں دے دے عزتاں وچیندے ہن
انجھی دی کیا ضرورت ھ انجھی دی کیا لچاری ھ

اوہو دیرہ اوہو پوہ ھ اوہو پالا اوہو سچ ھ
سچن تھیڈی کمی ھ بس انویں سنگت تاں ساری ھ

نصیا ڈیکھ آڈر دا بلیٹن توں پڈھپے تیں
اوندے ہر تے تغاری ہی اوندے ہر تے تغاری ھ

آڈر بخاری

اڈاری

آڈر بخاری

اندھارا اچ توڑیں میڈے کپڑا ہیں وی سامٹیں نہیں تھیا
میں ڈیوا ہاں میڈا جھیرا ہوانویں نال رہ ویندے

اڈاری — — آڈربخاری

اڈاری — — آڈربخاری

اڈاری

(سرائیکی شاعری)

سارے حق شاعر دے ہتھ ہتھیکڑے ہن

اڈاری	کتاب داناں
آذربخاری	شاعر
سید گل حسن	اصل ناں
غیور بخاری، محمد کاشف	کمپوزنگ
جنوری 2017ء	چھپون دا سال
فرید فورم بہاول پور	اشاعتی ادارہ
500 روپے	مئل

جاہ پتہ: _____
وستی نئی والا، موضع کوٹ درعیہ تحصیل ضلع رحیم یار خان
Mob:0301-7617077

آذربخاری

ناشر

بزمِ احباب گل، وستی سخی والا،
رحیم یار خان
بزمِ رفیقہ، احمد پور شرقیہ

تندیر

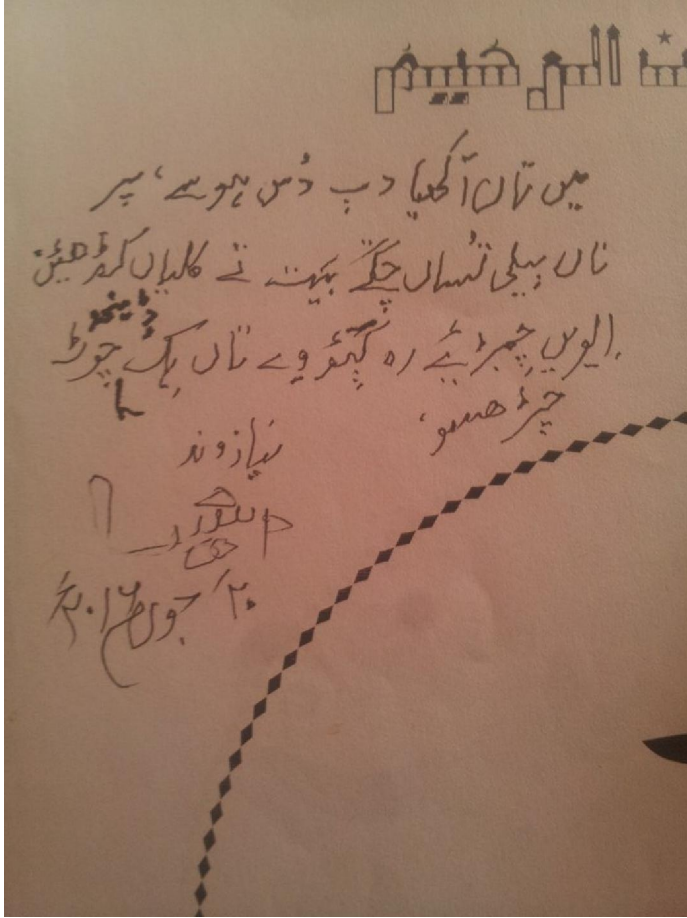
صفحہ نمبر	عنوان	نمبر شمار
10	(انیس شاہ جیلانی)	1
11	(رفیق احمد پوری)	2
12	(عدیل بخاری)	3
16	(رقیہ ارم بخاری)	4
19	(اعجاز الرحمن خان)	5
23	(آذری بخاری)	6
25	حمد باری تعالیٰ	7
27	نعت شریف	8
29	کنیں آکھی جنگِ کر بلا ہاری حسینؑ	9
31	خدا و اخیر پکھی دی ایندی پہلی اڈاری	10
33	بگھ دے ویکے گھر دے بارے کیا ہوندا	11
35	ہ ساڈے بگل وچ گلا نواں یار و اساں ہنیں پاندھی مہاری ڈھگپ ان	12
37	محبت رح محبت ہئی ودھارے ہن محبت دے	13
39	جھورا کھاندا ہ من بھائی سنگت دا	14
41	جیت کوں جیتیں ہار کوں ہاریں وقت و ہاگے	15
43	جیرہا ڈے گئے دغا ٹھیک	16
45	میں سارے پھل عقیدت دے تپڈے اتوں و تا چھوڑاں	17

انتساب

میڈی ایہ کتاب
اوں مخلص دوست دے ناں
جنیں میڈی سوچ کوں شاعری دارنگ ڈتے

آذری بخاری

صفحہ نمبر	عنوان	نمبر شمار	صفحہ نمبر	عنوان	نمبر شمار
89	جتنے بھلیندا دل توں تیڈے خیال دلبر	39	47	کئی کئی ہونداں جھالاں دھارے بوچھڑن تے	18
91	ہٹیں نال اپنا حشر ڈیکھتے	40	49	مصلحت دے جلال کڈھ گھندے	19
93	میں گلشن دے پیلے شجر ڈیدھا پٹھاں	41	51	لکھ رو کو پے واموسم دی چل پوندی ھ	20
95	سوہٹیں بچن دیاں یاداں ہاں تے تیج گیاں ہن	42	53	ہٹن لیکھ تے آڑرکھ چھوڑاں	21
97	سوہٹیں سوہٹیں تال کر بندے	43	55	خیالیں کوں وضو ڈے تے تیڈے بارے زرا سوچیم	22
99	رک گئی اکھیں دی برسات	44	57	غربت دے وچ ہلدے لوک	23
101	اوندی چال اچ آگئیں اوڑک	45	59	کاوڑ کر تے کچا اوں نازک ادا دے نال	24
103	تیلا تیلا جوڑیا ہامی تیلا تیلا ڈیکھ گھدا ہم	46	61	توں عشق کینا ہی پیر مرشد	25
105	گیا کوئی جیت کیا تھیں گیا کوئی ہار کیا بٹسی	47	63	اونکوں سینے سا خواب ڈیدھا ریاں	26
107	ماڑی ھیا پیاری سوچ	48	65	لگیندا پے چہرہ قمر ہولے ہولے	27
109	ساڈی مونجھ مکاؤن آندے	49	67	کیوں آسی صبر سوچتیں سوچتیں	28
111	تیڈے محل منارے خواب	50	69	اندھارا گڈ میڈے ہوندے میڈے گڈ سو جھلا ہوندے	29
113	دم دم اوندی بھال تے ہنجوں	51	71	ترلے پیندیں ڈیکھتھی ویندے	30
115	اپنا حال سٹاؤن سکھو	52	73	بدن مانگوں ساہ اُدھارے نظر دن	31
117	ملاپ اکھیں دا لازم ھ سدا تھیوٹ ضروری نہیں	53	75	اڈردی ریت روہی کوں تئساں گلشن بٹاڈیو	32
119	سک بگن ٹو بھتھ تھل دے پاٹی	54	77	شیشے والے دل دے اندر	33
121	میڈے درد دی دنیا وچ ودھارا تھے قسم چینداں	55	79	گذران کیاڈ ساناواں حالات آتے ڈیکھو	34
122	ہمت کرو تکرے تھیو وپدھو قمر ڈے چلو	56	81	حیاتی داسا نجھاسفر کیا کرے	35
125	زوریں پاند چھڑاؤن والا خوش تاں نہیں	57	83	دل ھ گھرتے ہن ڈراکھیں	36
127	میکوں تہمت نہ ڈے میں تے پہرے نہ لائے کوئی نروار کر	58	85	گھر وچ اساڈے آگن مہمان سوہٹیں سوہٹیں	37
129	جاہ جاہ جیندی ہل ہل ہووے	59	87	ساڈے ڈیکھیں نال گزارے لکھ	38

میں تان آکھیا دپ دس ہو سے، ناں پہلی تساناں چنگے بیت تے کلیاں کڈھیں۔

ایسوں چمبڑیے رہ گپو وے تان ہک ڈینھ چوٹ چڑھسو

نیازوند

سید انیس شاہ جیلانی

۲۰ جولائی ۲۰۱۶ء

صفحہ نمبر	عنوان	نمبر شمار
131	پیار دابس اظہارنی کیتا	60
133	ڈھولن بھل گے	61
135	ایسے کاوڑاں، ایسے رنجشاں جے و سر سگن تاں و سار ڈے	62
137	ساڈیاں تیڈے پیار تے دیداں	63
139	جیویں کہیں وٹ دا گانڈھانت پچھانویں نال رہ ویندے	64
141	تھورے لا	65
143	موجھیاں رتاں ٹلسن ہک ڈینھ	66
145	موجھے موسم کے تیں رہسن	67
147	ڈوہڑے	68
176	قطعات	69
187	کوڑی کاوڑ	70
188	ہاں کڈھ وچ	71
189	خدائے بخشش ہڈات میکیوں	72
190	ڈس کیویں عید مناسگدے؟	73
191	پارونڈ اوچ	74
192	توں پھلیں دا عادی	75
194	تیڈی میڈی روح دا کوئی سنگھ	76
197	پتلو	77

میڈا محبوب یار

شاعری اللہ تعالیٰ دی ڈی ڈی ڈی اتھ جیڑھی خاص تے چٹے ہوئے لوکیں کوں عطا تھیدی
ہے۔ شاعر شعور یافتہ لوک ہوندن، انھاں دا ویلے دی نبض تے ہتھ ہوندے، اپنے سماج نال جڑیل
ہوندن۔ انہیں دا شعور باریک بینی نال وسیب دیاں تبدیلیاں تے نویاں ضرورتاں دا مشاہدہ کریندا
رہ ویندے تے ایہ اہٹی شاعری دے ذریعے انھاں دی نشاندہی کرتے لوکیں کوں تبدیلی دا
احساس ڈیویندن۔

شاعری بیان دے اظہار دا بہترین طریقہ ہے۔ جیڑھا سٹنٹ تے پڑھن آلیاں تے
پہوں جلدی اثر کریندے۔ شاعریں دی شاعری لوکیں دے شعور کوں جگیدیدی ہے۔ شعور انسان
دی پہوں وڈی خوبی ہے۔ جیڑھی انسان کوں ڈوجھی مخلوق توں افضل کریندی ہے۔ شاعری، شاعر
دے اندر داکس تے اوندی شخصیت دی آئینہ دار ہوندی ہے۔

آذر بخاری ہک نوجوان شاعر ہے۔ تھوڑے عرصے وچ شاعری دی دنیا اہٹی چاٹ
سٹنٹ بٹائی ہے۔ سرانیکی وسیب وچ سرانیکی شاعری دی حیثیت نال اوندی ہک انج سٹنٹ ہے۔
ڈوہڑہ، قطعہ، نظم تے غزل ایندیاں پسندیدہ اصناف ہن۔ انھاں وچ زور لئی رکھیندے اے ہک
محبت کرکٹ والا بندہ ہے تے شاعری نال محبت دی جوت جگائی رہندے۔

شاعری دے موضوعات وچوں عشق تے محبت وی ہک اہم موضوع ہے۔ آذر بخاری
دی شاعری وچ وی عشق و محبت دے موضوع تے ڈوہڑہ سارے اشعار موجود ہن۔ محبت دے وچ
گندھے ہوئے کجھ شعرا ہن جو:

محبت دے موالیں کوں ودا محبوب نظرے بس

محبت دے مریضاں دا ایہو دارو دوا ہوندے

نویل شاعر

آذر بخاری نویل شاعر ہے، عشق دی حد تک شاعری نال مخلص ہے۔ شعر و سخن اینکوں
ورثے وچ ملیے۔ ایندے والد محترم سید گل محمد گل پڈاٹے شاعر ہن۔ جنہیں دی ست اٹھ سو
ڈوہڑیں تے مشتمل کتاب ”چم چم چا تم ڈکھڑے“ موجود ہے۔ آذر بخاری دی شاعری توں پتہ
لگدے جو ایندی پرواز اچیری ہے۔ ایندی ہمت ہے جو ادبی مرکزیں توں دور رحیم یار خان دی ہک
کلی پچنڈ وچ اپنے شعری ذوق دی تکمیل کریندا پٹھے۔ اللہ اینکوں ڈوہڑہ ہیر ترقی ڈیوے۔ سبیں
عدیل بخاری جہیں قابل شاعر ایندے استاد وی ہن تے قریب ترین عزیز وی۔ آذر بخاری دی
تیزی طراری ڈیکھو جو ایہ اہٹی کم عمری وچ کتاب دا کلام تیار کرتے اشاعت تک چچا ڈتے۔
رواج مطابق ”اڈاری“ دیوچ ڈوہڑے، غزلاں، نظماں تے قطعے موجود ہن۔ میں پڑھتے
مضبوط تھیاں۔ آخر اچ ڈعا کرینداں جو اللہ سبیں اینکوں ترقی ڈیوے۔ ایندے شعراچ اتنی طاقت
ڈیوے جو وسیب دی گھٹی گھٹی تیں پچ وئے

رفیق احمد پوری

2006ء

لفظ ساتھ تپڑا جو مل پوے آذر
مخالف ایہ سارا شہر کیا کرے

جیں ڈینھ آذر سامہیں آسیں
ٹلسن سارے کال تے ہنجوں

آذر بخاری ہک سُچاک انسان ہے۔ ایہ وسیب دیاں محرومیاں نا انصافیاں توں واقف
ہے۔ ایہ امیراں دیاں عیاشاں تے عیاشیاں کوں وی ڈیدھا پٹھے تے غریبیاں دیاں بے وسیاں دا
بھائیوال وی ہے۔ غریبی ایندی سنگتائی ہے تے ایہ غریبی دے ڈکھ دا شناسا ہے۔ ایہ ڈکھ ایندے اشعار
وچ نشا برہ:

سُن تے روز غبارے والے دی روتے پچھن پال غبارے کیا ہوندن
غریبیاں دی رت نال ہلدے کھڑے ہن ایہ جتنی وی سو جھل منارے نظر دن
آذر ہک خوددار انسان ہے۔ عزت کرک تے عزت کراوٹ دا گر اینکوں بھل بھل
آندے۔ سنگت کیتے سب گجھ وار ڈیوٹ کوں اپٹا ماٹ سمجھدے تے سنگت کنوں وی ایہا
اُمید رکھیندے ایہ نہ مفتی پھوت بٹیندے تے بٹن ڈیندے۔ ایہ پھوت بٹاوٹ والیاں دے
اگوں اپٹی انا دی کندھ اُساری رہندے۔

انا دی کندھی اُسار سگدوں
ھے پیار توٹیں و سار سگدوں
جے توں نکھر داہیں کھل تے آذر
اساں وی کلہیں گزار سگدوں

گردن نواتے چیوٹ ساڈا و طیرہ کینی۔ جے توٹیں جیندے رہسوں جیسوں انا دے
نال آذر بخاری سرانیکھی دھرتی دا پتر ہے۔ دھرتی تے دھرتی چایاں دے ڈکھ کوں سمجھدے۔ ایہ دھرتی
چایاں دی کم ہمتی، بے وسی، تے مجبوری دا پورا پورا چاٹو ہے۔ اُنھاں کوں حوصلہ ڈیندیں آہدے:

اپٹا حال سٹاوٹ سگھو ہُن تان یار آلاوٹ سگھو
سر تے کفنی پدھو یارو حق دا جھنڈا چاوٹ سگھو
گجھ حاکم نال بغاوت کر گجھ رعیت دے وی بارے لکھ

آذر بخاری حُسن پرست ہے۔ حُسن پرستی، ایندی رگ رگ اندر وی ہوئی ہے۔ ایہ مخلوق
خدا تے خدادی خدائی کوں وڈے پیار نال ڈیہدے تے منیندے۔ اینکوں اپٹا محبوب سارے
جگ توں پیار تے سوہٹا لگدے۔ دُنیا دی کہیں شے کوں وی اوندے مٹ نہیں سمجھدا۔

تپڑے بیر دی آذر مٹی ہن
ایہ چندر تے بھانویں تارے لکھ

آذر وسیب نال جویا ہو یا بندہ ہے۔ اینکوں اپٹی روہی نال بے پناہ محبت تے عقیدت
ہے۔ روہی دی تس، پے، ٹو بھے، کر، نہہ، کندھے، دھن، دھٹوال تے روہیلے ایندے من وچ
وسدن۔ انھاں نے اپٹی شاعری وچ روہی دے روگ، سوگ، بھوگ، جوگ کوں سوہٹے انداز
وچ بیان کیئے:

ساڈی روہی رنڈ پائی توں تپڑے بیٹ سہاگاں خوش پٹھیں
ساڈا مال ملوٹھا موٹھیں توں تپڑیاں خوش خوش واگاں خوش پٹھیں
ساڈے مُلک تے ساو لچھدی نہیں ساڈیاں مرگن لاگاں خوش پٹھیں
ساڈی سیت کوں آذر نندراں ہن تپڑی سیت کوں جاگاں خوش پٹھیں

اساں روہی دی گذران دیوچ نقصان چاتے اٹ گھٹ چاتے
نہ ساوٹ دی کوئی بدلی آئی بھانویں قہر دیں دُھیں چٹ چاتے
ساڈی ساو تے خوشحالی کوں انھاں ہاڈ دیں لگھیں لٹ چاتے
اس سال نہیں آذر پھینگ و سی اس سال اندھاریں گٹ چاتے
آذر بخاری نے اس کتاب وچ غزل دے نال نال خوبصورت ڈوہڑے، قطعات

تے نظماں شامل کیتن۔ جہاں وچ اُنھاں ڈاڈھے سوہنیں خیال ورتین۔ سرانیکی لفظیں دا خوبصورت ورتارا کیتے۔ کجھ شعریں وچ اکھاٹاں دا وی خوبصورت استعمال ہے۔ منقبت وی ہے، غزلاں وچ ڈاڈھیوں سوہنیاں ردیفیاں ورتین۔ مختصر کالھہ جو آذر بخاری دی شاعری ہوں پڑا اثر تے بلکل سادہ ہے۔ آذر دے مونہوں نکھتی کالھہ ہوں ویلے سمجھ آویندی ہے۔ پڑھن والیاں کوں معنی دے سمندر وچ غوطے مارتے مطلب کینی لبھڑاں پوندا۔ بیان دا طریقہ ہوں پیارا ہے۔ میں دعا گو ہاں جو اللہ تعالیٰ ایندے قلم دے زور وچ مزید اضافہ فرماوے۔ شالاہ سداؤ سدا رہوے۔

عدیل بخاری

صدر بزمِ فہم۔ احمد پور شرقیہ

دھرتی دا ڈکھ شناس

سرانیکی دے اُبھر دے ہوئے شاعر آذر بخاری دا مجموعہ کلام (اڈاری) ہک نویکی آواز ہے۔ ایندی شاعری وچ اچنی مٹی دی خوشبوھ کھتاؤں وی اوپر اپن محسوس نہیں تھیندا۔ انہیں دی شاعری دا ہک خوبصورت انداز ڈکھو:

میڈے بھر بھٹیں جسم ضعیف اُتے ایہ لکھے حرف جو کالے ہن
میڈی کاغذ وانگوں جنڈری تے کیتے ظالم ظلم نرالے ہن
جیڑھے اُبھرے موتی پڑھدا پیس بے درد قلم دے چالے ہن
تھ پھر لے پھر لے رکھ آذر ایہ حرف نہیں دل دے چھالے ہن
انھاں دی شاعری وچ زندگی دے سارے رنگ موجود ہن۔ کھانیں غریبی دا ڈکھ
تاں کھانیں روزی روٹی دے چنتے ہن:

بگھ دے دیتے گھر دے بارے کیا ہوندا
توں کیا سمجھیں غربت مارے کیا ہوندا
آذر بخاری نے غربت دے مسائل کوں سوالیہ انداز وچ کجھ ایس طرح بیان کیتے:
جیکوں مول مزوری لہے نہ او شام کوں ٹگر کھا سگدے
لپ اٹے دی جیندے گھر کینی ڈس کیویں عید منا سگدے؟
آذر بخاری ہک درد مند دل رکھیندا تے ایہ درد انھاں دے شعریں توں نشا برہ۔
زندگی دا کوڑا ج تے لوکیں دی بے جسی انھاں دی شاعری دا خاص موضوعات ہن۔ اپنے شعراں
وچ آہن جو:

نصبا ڈکھ آذر دا پلپٹن توں پڈھپے تیں
 اوندی سر تے تغاری ہی اوندے سر توں تغاری ھ
 آذر بخاری مختصر تے لمبیاں بحر اں وچ دل موہ تے روح کوں رجھاوٹن والی شاعری
 کیتی ھ۔ غزل دے نال نال قطعہ، ڈوہڑہ اتے نظماں وچ وی بھر پورا انداز ورتیے۔ جیکوں پڑھ
 تے ڈاڈھی چس آندی ھ۔ انھاں دی شاعری پڑھ تے تئساں وی چس چاؤ تے داد ڈیو۔ آخر وچ
 مپڈی دعا ھ:

”اللہ کرے زور قلم اور زیادہ“

رقیہ ارم بخاری
 اسٹنٹ ایجوکیشن آفیسر
 (احمد پور شرقیہ)

جیکر اپنا حق وی چا منگیو کڈا ہیں زمانے کوں ڈیکھیں حشر کیا کریسے
 جیکوں رقص لہلہ تے ھے لطف آندا او ظالم کرم دی نظر کیا کریسے
 آذر بخاری شاعری دے بنیادی گریں توں خوب واقف ھن۔ ایہ تھوڑے لفظیں وچ
 وڈی تے بھارویں گالھ کر بندے ہوئے اپنے اندر دا اظہار کر گھندے:
 ایہ گالھ سچ ھ جو حق دی خاطر حسین لشکر کب بندے آئے ھن
 کو پندے آو، کپندے آو یزید لوکو بخاری ڈھگپ ان
 محبت دے احساس تے محبت کرٹن والے دیل دی کیفیت توں بخوبی واقف ھن،
 محبت دے تجربے دا اظہار ایں کر بندن:

محبت دے مولیاں کوں ودا محبوب نظرے بس
 محبت دے مریضیں دا ایہو دارو دوا ہوندے
 انھاں دی شاعری وچ چھوٹی، بحر وچ لکھیاں ہویاں غزلاں ڈھیر متاثر کر بندن:
 غربت دیوچ ہلدے لوک اسماں واسی تھل دے لوک
 گنگے پوڑے تے لاوارث آذر ساڈے تل دے لوک
 آذر بخاری دی شاعری پڑھ تے چس آو بندی ھ۔ لفظیں دا تکرار انھاں دی شاعری
 کوں چار چندر لاڈ بندے:

کیویں آسی صبر سوچٹیں سوچٹیں تیکوں شام و سحر سوچٹیں سوچٹیں
 پکھی واسیں وانگوں خود گزارے کیتم پالیں کیتے تاں گھر سوچٹیں سوچٹیں
 آذر بخاری ہک اُبھر دا ہو یا شاعر ھ۔ تھوڑی جہیں عمر وچ شیت اتجھے تجرباں توں
 گزریئے جھاں ایندے شعور کوں نویں نویں راہ ڈتے تے دُنیا دیاں حقیقتاں اوندے اُتے کھول
 ڈتے۔ انھاں حقیقتاں دا اظہار وی او اپنے شعریں وچ جاہ جاہ تے کر بندا نظر آندے۔
 جیڑھے میں بھوگ بھوگیے ھن نہ شالا بھوگ او بھوگن
 جو میڈے بعد ھن یارب میڈے پالیں دی واری ھ

بکھدے اکھر

معاشرے کوں شاعری دی کتنی لوڑھ؟ کیا تاریخ انسانی وچ کوئی آجھی قوم یا تہذیب گزری ھ جیڑھی شاعر یا شاعری کنوں بالکل خالی ہووے؟ دُنیا تے گزریے ہوئے وڈے وڈے نانوآں آلے مشاہیر نے اکثر ویلے اپنے جذبات دے اظہار واسطے شاعری کوں ہی ذریعہ بٹائے۔ خود نسل انسانی دے جد امجد حضرت آدمؑ نے اپنے پتر دی شہادت تے اپنے ڈکھ دے اظہار واسطے مرثیہ کیوں آکھیا؟ کیا وقت دے نبی کوں اپنا ڈکھ تے درد بیان کرن واسطے بیا کوئی موثر راہ کوئی نیاں ہئی؟ ایں طرحاں دے ڈھیر سارے سوال ہن جیڑھے ساکوں شاعری دی اہمیت جاٹن وچ ساڈی مدد کریدن۔

کہیں وی قوم یا زبان دی شاعری ساکوں اوں زبان دی روایت، ثقافت، علمیت، سماجیات، قدما تے پہناں ڈھیر سارے تہذیبی حوالیاں دی سُدھ ہڈ باندی ھ۔ شاعری روز ازل کنوں انسان دے نال رُدی آندی ھ تے جے تک حضرت انسان ایں دُنیا تے موجود ھ او تک شاعری دا وی وجود ھ.....!

وادی سندھ یا موجودہ سرانیکہ خطہ، تاریخ وچ ہمیش نو میکلی دھرنال امر رہ گئے۔ فنون لطیفہ تے شاعری دی سونہ، رونہہ سرانیکہ وسیب نال روز ازل توں آندی پئی ھ۔ بلاشبہ ایہ ساڈے شاعر داکمال ھ جو وقت دے بدلے ہوئے تقاضیاں دے نال اپنے افکار و خیالات کوں ڈھلیندا آندے۔ ہک زمانہ ہئی ساڈے سرانیکہ شاعر سرانیکہ دی اچھی قدیم صنف ڈ و ہڑہ تے کافی وچ رچواں ادب تخلیق کیتا تے انھاں ڈ و نہیں صنفاں تک محدود ہئی۔ پر اچ وقت دے تقاضیاں موجب اچھی سوچ کوں ادب وچ نواں روپ ڈتس تے اپنے آپ کوں غزل جہیں صنف وچ منوالیس۔ غزل سرانیکہ دی اچھی صنف کینی پرا یہ سرانیکہ شاعر داکمال ھ جو اوں جتھاں غزل

وچ فی پختگی ڈکھائی ھ اُتھاں اوں غزل دے معروف عشقیہ موضوعات کنوں نکل کراہیں غزل وچ روایتی، ثقافتی، معاشرتی، تہذیبی تے مقامی موضوعات دے پُرکشش رنگ بھرتے غزل کوں قدامت پسندی دی گپ رگل کنوں کڈھ تے جدیدیت دے ہک نویں رنگ نال ساڈے سامنے گھن آئے۔ یقیناً ایہ اچ دے شاعر دافکارانہ کردار ھ، جیڑھا اوں ادا کیتے۔ ساکوں ایں گالھ دی ودھیک خوشی ھ جو اساڈے الہ دانیگر شاعر اچ دے ڈیکھ سرانیکہ غزل اچ خاصہ دلچسپی گھندا پئے۔ انھاں نینگراں وچوں ہک وڈا ناں سہیں آذر بخاری دا وی ھ۔

ایہ جیڑھی کتاب تہاڈیاں اکھیں دے سامنے ھ ایہ کتاب آذر سہیں دی سالہا سال دی محنت، ماہ بولی نال پیارتے اوندے وڈے ہووٹ دی سچی تے کھری دلیل ھ۔ آذر سہیں ڈ و ہڑے تے غزل دے منٹھار شاعر ہن۔ اگر اساں آذر سہیں دی شاعری دا جائزہ گھنوں تاں ایویں چا پدے جو آذر دی شاعری قاری کوں ڈھیر شہیں دا ادراک ڈیندی ھ۔ چنگی شاعری دی ہک نشانی ایہ وی ہوندی ھ جو ادقاری کوں اپنے سحر وچ ولہیٹ گھندی ھ۔ ایہ سبھے گٹ اسا کوں آذر دی شاعری وچ کہیں جہد دے بغیر لہ پوندن۔ شعر ڈیکھو:

سک بگن ٹوبھے تھل دے پاٹی پسن لوک اجل دے پاٹی
آب کوثر بھلوا چھوڑیئے ساکوں ساڈے تل دے پاٹی

شاعری دے محاسن دیوچ اگر اساں کہیں شاعر دی شاعری کوں پرکھوں تاں شاعر دا ذوق مطالعہ، مزاج، شخصیت، مشاہدہ تے پئے کئی پہلو تتر تے سامٹیں آندن۔ ایویں ای اساں جیڑھے ویلے آذر سہیں دی شاعری دا مطالعہ کریںدے ہیں تاں آذر ساکوں مایوس نہیں کریںدا۔ جتھاں ساکوں آذر دے کلام وچ فی پختگی اپنے ہووٹ دا احساس ڈویندی ھ اُتھاں لسانی وسعت دا دائرہ وی وسیع کنوں وسیع تر ھ۔ اشعار ملاحظہ فرماؤ:

تیلا تیلا جوڑیا ہامی تیلا تیلا ڈیکھ گھدا ہم
لکھیں والے گھر کوں تھیندا ویر ویر یلا ڈیکھ گھدا ہم
آذر ڈیکھیں ڈکھے ویلے اوندی اصلوں آس نہ رکھیں

کھڑن۔ ہر شعر دیوچ شعریت نظر سی اتے شاعری دے بُیادی عوامل اپنٹے ہووٹ دا احساس
ڈیوین۔ چندا شعرا پیش کرینداں:

سُکھ دیاں بندراں سُمٹن والے کیا چاٹن
ساری ساری رات جگڑے کیا ہوندن
سُن تے روز آواز غبارے والے دی
رُو تے پُکھدن ہال غبارے کیا ہوندن

میں وی آکھاں ڈینھ کیوں تھی پگئے
آخر تئیں ھ پاتی جھات
میکوں اُمیدھ آذر دی شاعری دامطالعہ ساڈے وسیب کوں شعور دا سو جھلا دان کر لئی۔
اے سو جھلا کتاب دی شکل وچ نسل دَر نسل اگونہاں پنہہ کر لئی۔ آخر وچ ایہو عرض کر لیاں جو
آذر دی شاعری دا ایہ سمل سرائیکی ادبی تاریخ وچ بکھدے اکھراں دی کارنشاہ تے توانا رہسی
آتے آوٹ والیاں نسلاں کوں حوصلہ تے ماٹ ڈی لئی۔

نیازوند
محمد اعجاز الرحمن
موضع عنایت پور، کلاب، احمد پور شرقیہ

اوکھے ویلے دا او ہیوی ڈاڈھا بیلا ڈیکھ گھدا ہم
تاریخ گواہہ جنیں جڈاں وی سچ دی گالھ کیتی، او ہمیش امر تھی گئے۔ پراہیوی حقیقت
ھ جوازل کنوں سچ دی گالھ کرن والے طبقات وچوں ہک وڈا طبقہ شاعران داوی ھ۔ شاعر نے
ہمیش بد مست زردار، سرمایہ دار تے مفاد پرست طبقے دے مقابلے وچ ہک غریب دے
احساسات تے جذبات دی ترجمانی کیتی ھ۔ اتے ایہ وی ڈیسی جو غریب کیڑھے حال وچ خواہاں
دا آسرا رکھ تے جیندے۔ آذر سئیں غریب دے خواب کوں کیوں سوئے انداز وچ بیان کیتے۔
چند شعرا ملاحظہ فرماؤ:

تیڈے محل مُنارے خواب ساڈے مٹی گارے خواب
روٹی پائی دے میدان اچ اساں اپٹے ہارے خواب
کوئی تاں ساڈے وانگوں ڈیکھے عیبوں پاک کنوارے خواب
اپٹے ہتھیں گوگھے ڈے تے اساں اپٹے مارے خواب
بے وس لوکیں کیتے ہوندن گاہٹیں، سہرے، کھارے خواب
اچاں گالھ نمکی کینی، گالھ آذر دے اوں شعور دی تھیندی پئی ھ جیڑھا شعور اونکوں
اوندی ماء دھرتی تے ماء بولی دان کیتے۔ ایہ سو جھل شعور اوندے شعراں وچ ایویں چا پدے جیویں
مُندری وچ تھیوا جڑیا کھڑا ہوندے۔

ایں پاروں اساں آکھ سگدوں آذر نے جو لکھیے اوں اچٹی ماء دھرتی نال جوبیل ڈیکھ،
سُکھ، معاشرتی مسائل، طبقاتی بھن تر وڑ، ورت ورتا وے تے حیاتی دے تلخ حقائق وچوں ہک
تل جتنی وی اپٹا مشاہدہ تے تجربہ ضائع نس تھیوٹ ڈتا اتے اپٹے مشاہدات کوں تہاڈے ساڈے
سامیں اچٹی کتاب دی شکل وچ دان کیتس۔ شاعری دے حُسن وچوں ہک سُنہپ ایہ وی ھ جو
شاعری لوکاں دے احساسات تے جذبات دی بھر پور ترجمانی کریندی ہووے۔ ڈیکھے ہاں
ویلے تھیون، روندے رچن تے بے آس دلاں کوں آس دی ٹھاڈل ملے۔ ایہ سارے بگٹ کہیں
وی شاعر دی شاعری کوں چار چندر لاڈیندن۔ ایہیے سمورے بگٹ آذر دی شاعری کوں چار چندر لئی

آپنی گالھ

شاعری جیڑھی کتابی شکل وچ تہاڑے سامنے ھایہ میڈے اُستاداں دی محبت، شفقت تے محنت دا پھل ھ۔

میڈی شاعری دے سفر کوں کامیابی دی منزل تک پہنچاؤن تے کتاب چھواؤن کینتے میڈے ڈھیر سارے یار بھرامیڈے ہانہہ بلیی رہ گن۔ انھاں دے ناں نہ چاؤن بددیانتی ہوسی۔ میڈے ہانہہ بلیی بھرانواں دے ناں ایہ ہن:

جام حفیظ الرحمن، حفیظ (سعودی عرب) جام نسیم عباس، فیصل محمود (سعودی عرب) سردار منیر احمد خان میتلا، حافظ مشتاق احمد میتلا، اجمل فرید، عمیر نجی، سجاد راکب، غیور بخاری، آصف مژدم، الطاف ملک، مرزا فیصل، کاشف دشتی، صابر لہاٹ، گل محمد شاطر، حافظ قادر بخش میتلا، غلام شہیر کھوکھر، لیاقت علی گجر، فخر حسین شہزاد، پیر محمد عامر، ملک مٹھو، سید نخت حسین، سید ضییب احمد، حافظ سید سیف الاسلام (مرحوم)، پیر محمد ایاز سعیدی (مرحوم)، سید جاوید مصطفیٰ ایڈووکیٹ، سید ساجد حسین نقوی، حافظ سید محمد علی عبداللہ، فضل محمود انجم، محمد جاوید خان، جاوید اقبال لاڑ، جام وسیم لاڑ، سید ابرار ہادی، سید دلدار بخاری، سید محمد ایاز حقانی، ملک محمد اشرف، سید عمران بخاری، سید بہار علی شاہ، پیر محمد طارق، پیر سید امتیاز شاہ، الیاس فاروقی، حمید اللہ خان عزیز، یوسف عابد، راشد بھٹی، اعظم شکرانی، صفدر بخاری، محمد کاشف، سید عمر حیات، حاجی سلیم باقر، سید احمد حیات تے عمر حیات عاطف انھاں سارے دوستاں دیاں محبتاں دا شکر گزار ہاں۔

انہاں دوستاں توں علاوہ وی جیڑھے دوست میڈی حوصلہ افزائی کریندے رہ گن۔ میں انھاں دا وی تھورا بیت ہاں۔ ایس کتاب دیاں خوبیاں میڈے دوستاں دے نانویں تے خامیاں میڈے نانویں۔

آذر بخاری

وستی تخی والا، موضع کوٹ درعیہ تحصیل و ضلع رحیم یار خان

Mob:0301-7617077

ایہ میڈی پہلی کتاب ھ۔ جیندے چھواؤن کینتے میکوں ڈھیر ساری کوشش تے محنت کرٹی پئی ھ۔ سفید پوشی دی گزاران، پیٹ تے ڈھیر ساریاں بیاناں ضرورتاں کونوں فرصت نہیں ڈیندی۔ روزی روٹی دی جنگ ہمیشہ میڈی شاعری دی راہ وچ دیوار پٹی رہ گئی ھ۔ ایندے باوجود شاعری نال رشتہ جوڑی رکھیم۔ شعر آکھن میڈے کینتے اینویں ھ جیویں جو اُکرس دے موسم وچ ٹھڈی ہیل دی آمد۔

شعر و شاعری جاری رہ گئی جیڑھے ویلے کافی سارا کلام جمع تھی گیا تاں ول اینکوں کتابی شکل وچ گھن آؤن دا مرحلہ ہک مسئلے دی شکل وچ سامنے ھا۔ پیسے، نکلے توں بغیر تاں کوئی کم وی ممکن کینئی۔ حالات نے مایوسی دے دگ تے ٹور ڈتا۔ ایس اندھارے رستے دے سفر وچ ہک یار بھرانے اُمید دا ڈیول بال تے خوشی دارا ہڈ کھایا۔ کتاب کینتے ڈھیر ساری مالی امداد کپیس۔ اللہ تعالیٰ اتکھے دل دے امیر یاریں کوں آباد تے شاد رکھے۔ شکر یے دے الفاظ آکھ تے میں اوندی نیکی تے تھورا ونچاؤن نہیں چاہندا۔

میں ہک ادبی گھرانے وچ اکھ کھولی تاں میں ڈٹھا جو میڈے ابا سیں سرائیکی شاعری کریندے ہن۔ اُردو تے سرائیکی دے ناں والے شاعر سیں نقوی احمد پوری میڈے چاچا ہن۔ مسعود انور بخاری، محمود بخاری، رقیہ ارم بخاری، سید محمد طاہر بھنورا تے عدیل بخاری وی میڈے فیملی ممبر ہن۔ ایہ سب شاعری دا شغف رکھیندے ہن۔ ہن سانگوں میڈے اندروی شاعری سٹن تے کرؤن دا شوق موجود ھا۔ چھوٹی عمر وچ شاعری شروع کیتم تاں ابا سیں دے اُستاد رفیق احمد پوری ہوراں میڈی ہوں حوصلہ افزائی کیتی۔ میڈے بھنے تڑے لفظیں کوں شعراں دی شکل ڈتی۔

عدیل بخاری سیں نال سنگت تھئی تاں شاعری دے رموز سمجھن دا موقع ملایا۔ گرسجھ آئے، اصول تے ضابطیاں دا پتہ لگیا۔ تاں شاعری دے شوق وچ ودھارا تھیا۔ میڈی چنگلی ماڑی

نہ پو لے تاں سوا لٹ کر بلا دی بھوئیں تے نہ پو لے
جڈاں پو لٹ اُتے آوے پہاڑیں توں الیندا ھ

اتجھے غافل اساں تھئے ہیں خدا کوں وی وسرگئے ہیں
جیرہا سب کوں جیویندا ھ جیرہا سب کوں مریندا ھ

کرم اوندا ھ ہر لکھے اساں پُر عیب لوکیں تے
او بخشن ہار ھ آذر اونکوں ہر کوئی منیندا ھ

☆☆☆☆

حمد باری تعالیٰ

خدا ہر شے تے قادر ھ جو چاہے کر ڈکھیندا ھ
اوندیاں صفتاں لکھاں کے تیں قلم کے تیں لکھیندا ھ

او ڈسڈے سبھ نظاریں وچ او ڈسڈے چندرتاریں وچ
او ذرے ذرے وچ ساکوں پٹھا جلوے ڈکھیندا ھ

اڈاری مارتے میڈا تخیل منہ دے بھر ڈھاندے
کچھا سوہٹا خدا ہوسے جیرہا سوہٹیں بیٹیندا ھ

خدا وی اپٹے دلبر دی جدائی سہہ نہیں سگدا
ڈیکھو محبوب اپٹے کوں کیویں پل وچ سڈیندا ھ

کرو منظور عرضی کون سڈاوو یا رسول اللہ
حیاتی مک ونچے میڈی اے سر ہووے اودر ہووے

میڈے ساہ کھس گھنیں بھانویں سُچاٹ اتنی مگر ڈیویں
جڈاں سنیں ساٹھے آون میکیوں میڈی خبر ہووے

ڈیہاڑے موت دے آذرا تھجھ تھیوے کرم میں تے
مٹھل سنیں دے قدم پاروں میڈی سو جھل قبر ہووے

☆☆☆☆

نعت شریف

حیاتی نھ ونچے میڈی مدینے دا شہر ہووے
چُماں روضے دی چالی کوں ستارہ بخت ور ہووے

میڈے آساں دے پوٹے کوں لگے ہا پور خوشیاں دا
ایہا ھ آرزو ساوا اُمیدیں دا شجر ہووے

جیکر طیبہ دی مٹی بٹ ونچے سُر مہ میڈی اکھ دا
مدینے کوں اتھاؤں ڈیکھاں اتجھی کامل نظر ہووے

نمی قابل حسابیں دے چا بخشیں بے حسابا سنیں
لکاوں اپنی کملی وچ توٹیں جتنا حشر ہووے

بسر سانگ دے اُتے ھ لب تے قرآن ھ
اللہ دے کلام دا قاری حسین ھ

ڈیکھو تاں چوڈاں صدیاں دا لگدا ھ فاصلہ
سوچو تاں اہ وی سوچ تے طاری حسین ھ

آذر نظر دے رنگ شہیدیں دے خون دا
کر بل دی مٹی کیوں سنگاری حسین ھ

☆☆☆☆

کنیں آکھی جنگِ کربلا ہاری حسین ھ
اسلام دی تاں سیت سدھاری حسین ھ

پاٹی وی جیندا بند ھ کرب و بلا دیوچ
اوں تے قافلے دا مہاری حسین ھ

ہر دور دا یزید پگھی بھن تے ڈیکھدے
اسلام دی اؤ کندھ اُساری حسین ھ

اپنے نشوم وی اُتے اپٹے جوان وی
ساری اولاد دین توں واری حسین ھ

لکھاں لچپال عزتیں دے ودے عزتتاں وچیندے ہن
اتجھی وی کیا ضرورت ھ اتجھی وی کیا لچاری ھ

اوہو دیرہ اوہو پوہ ھ اوہو پالا اوہو مچ ھ
سچن تہڈی کمی ھ بس انویں سنگت تاں ساری ھ

نصیبا ڈیکھ آذر دا بلیٹن توں پڑھے تیں
اوندے سر تے تغاری ہئی اوندے سر تے تغاری ھ

☆☆☆☆

خداوا خیر پکھی دی ایندی پہلی اڈاری ھ
جیندے سانگے ایہ گاری ھ جیندا تاںکھی شکاری ھ

نگھیرے توں پٹھا روندے پکھیرو آھٹیں اندر
ایویں لگدے ایندے سنگتی کوں جھٹ کہیں باز ماری ھ

اتھاں تاں پیار مل وکدے اتھاں کردار مل وکدے
اتھاں تاں صورتاں وکدن اتھاں ہر شے بزاری ھ

جیڑھے میں بھوگ بھوگیے ہم نہ شالا بھوگ او بھوگن
جو میڈے بعد ہنٹن یارب میڈے پالیں دی واری ھ

بابا تیں توں مطلب ایندا پچھدا ہاں
اللہ راسی ہال وچارے کیا ہوندن

اکھیں والا کوئی تاں ساکوں ڈسے ہا
نور ھ کیا پُر نور نظارے کیا ہوندن

اساں آذر واسی گھمّر گھیریں دے
ساکوں کیننی علم کنارے کیا ہوندن

☆☆☆☆

بگھ دے ویکے گھر دے بارے کیا ہوندن
توں کیا جاٹیں غُربت مارے کیا ہوندن

سر محروم ھ جیندا سکھڑیں بوچھٹن توں
او کیا جاٹیں سلم ستارے کیا ہوندن

سکھ دیاں بندراں سُمٹن والے کیا جاٹن
ساری ساری رات جگارے کیا ہوندن

سُن تے روز آواز غُبارے والے دی
رُو تے پچھدن ہال غُبارے کیا ہوندن

اے گالھ سچ ۽ جو حق دی خاطر حسین لشکر کوھیندے آئے ہن
کوھیندے آؤو کپندے آؤو یزید لوکو بخاری ڈھگ ان

خداوا ساڈے نصیب دے وچ توں کچھے لیڈراے لکھ ڈتے نی
اساڈے واراوں الیندا کوئی نہیں زبانی ڈھگ ان لہاری ڈھگ ان

جے یاری ہووے تاں سچی آذر طمعیں دی یاری دا کیا کریسوں
اساں گولیندے ہن یار مخلص اسا کوں ملدے بزاری ڈھگ ان

☆☆☆☆

ھساڈے گل وچ بگلا نواں یار و اساں نہیں پاندھی مہاری ڈھگ ان
تماشہ جاہ بٹائی ودے ہن نچاوں آ لے مداری ڈھگ ان

اڈاری بھر بگن یا بھانویں مر بگن شجر کوں مونجھاتے ماندا کر بگن
امن دی دھرتی تے یار و اچ کل پکھیر و کینی شکاری ڈھگ ان

زبان کپ تے قلم کوں کھس تے اسا کوں معذور کیا کریسن
جو بعد ساڈے دے دس اچ اساڈے ستویں لکھاری ڈھگ ان

کراں امانت دیوچ خیانت ایہ گالھ میکوں تاں ٹھہندی کینی
سوچینداں پٹھاں جو ڈیواں کیوں ھ ووٹ ہلو وپاری ڈھگ ان

ڈسا کہیں موڑتے ثابت محبت کھوٹی تھی ساڈی؟
تساں ول ول نتارے تاں نتارے ہن محبت دے

جنہیں دا پاند ڈیندیں ہوئیں ہجر دے وات ہنٹا وی ہوں
ملاپیں دے او کجھ لخطے اُدھارے ہن محبت دے

تیکوں میں کیا ڈساں آذر چڈاں ماء پیو دے گڈ ہاسے
بہوں ہا پیار گھر دیوچ نظارے ہن محبت دے

☆☆☆☆

محبت رچ محبت ہئی ودھارے ہن محبت دے
اساں ڈو چار سوہٹے ڈینہہ گزارے ہن محبت دے

محبت دا سمندر ہا سمندر وچ ڈوہیں ہاسے
ڈسا آپاں کوں ڈسدے وی کنارے ہن محبت دے

محبت کم ہا تیڈا وی محبت کم ہا میڈا وی
ڈینہاں راتیں محبت ہئی جگارے ہن محبت دے

کیویں سوہٹیں دے مکھڑیں دی تلاوت روز تھیندی ہئی
او مکھڑے ہن خدا جاٹیں یا پارے ہن محبت دے

اوندے گھروچ اَج اونکوں میں مل آیاں
تھورا لیہہ گے اندھی کاٹی سنگت دا

ہُن توڑیں میں پاگل پاگل ہل ویندا
میں تے ھ احسان سیاٹی سنگت دا

نہ میں آذر کہیں دے پچھوں بھچدا ہاں
نہ میں عادی چھکی تاٹی سنگت دا

☆☆☆☆

جھورا کھاندا ھ من بھائی سنگت دا
حال سٹاواں کیا سنکتاٹی سنگت دا

ونقو ونقی پھل دی رنگت ونقو ونقی خوشبو
آپوں ہاٹاں رنگ اے آپو ہاٹی سنگت دا

روندیں روندیں رات وہا گئی سیالے دی
قصہ ٹوریئے یار پراٹی سنگت دا

دل وی راضی میں تے سنگتی کوئی کینی
مک پٹھاں ہاں بھر بھر پاٹی سنگت دا

میڈے پڑتے نہ کوئی چس دا مصرعہ لتھا
میکوں سوچ دی گاری گاریں وقت وِہا گے

گھر دا واسی گھر ہوندا تاں گھر وی ویندے
اپنے گھر دی تانگھ وساریں وقت وِہا گے

ہسٹ نہ پچھلیاں گالھیں گولیں جتاں لانویں
تیڈے گوٹھ دے گابے چاریں وقت وِہا گے

آذر سوہٹا یار دھرتیجے دل وِندیجے
روح والا کئی سنگتی دھاریں وقت وِہا گے

☆☆☆☆

جیت کوں جیتیں ہار کوں ہاریں وقت وِہا گے
پیار دی کوئی ہندیر اُساریں وقت وِہا گے

رلے ہم تاں بے غوری دی حد ہی تیڈی
ہسٹ جو پچھوں ہکلاں ماریں وقت وِہا گے

توں جو آندا در ماریں دے در کھل ویندے
در ماریں دے در کوں ماریں وقت وِہا گے

میں توں میڈی یار وِہائی کیا پچھدا ہئیں
میکوں اپنے آپ کوں ماریں وقت وِہا گے

بعد مدت دے قاصد ولیے
میکوں آکھیس ودا ٹھیک ھ

پوہ دیاں راتیں اے سڑکاں تے میں
پیار دی اے سزا ٹھیک ھ

میکوں رولی تاں رُلدا ودریں
نال تیڈے تھیا ٹھیک ھ

میکوں آذر توں ملدا نوھی
تیکوں پچھسی خدا ٹھیک ھ

☆☆☆☆

جیڑھا ڈے گئے دغا ٹھیک ھ
اے ڈُسو بے وفا ٹھیک ھ؟

اوندے ہوندیں تاں سمھ ٹھیک ہا
او جو کینی تاں کیا ٹھیک ھ؟

خیر ھ کلھا کیوں توں ودریں
تیڈا جُٹ ھا ، سٹا ٹھیک ھ؟

روز رو رو نبھاوٹ کُنوں
کھلدیں تھی بگیوں جُدا ٹھیک ھ

میڈا دشمن میڈے در دا تھیا جو آ سوالی ھ
میڈی نسبت حسینی ھ کیوں خالی ولا چھوڑاں

متاں اڈ تے غزل میڈی تیڈے اگواڑ آ ڈھاوے
بیاضیں دے سبھے ورتے چوبارے توں اڈا چھوڑاں

تیڈا دیدار تاں آذر میڈے کیتے حیاتی ھ
ڈکھے دل دی دوا توں نہیں کیوں دل دی دوا چھوڑاں

☆☆☆☆

میں سارے پھل عقیدت دے تیڈے اوتوں وتا چھوڑاں
غزل دے شعر آکھے ہم توں آکھیں تاں سٹا چھوڑاں

وسی روہی تے بارش ھ بڈیا بونہڑے پٹھاں
توں آنویں تاں ٹھہاواں پے نہ آنویں تاں ونجا چھوڑاں

مصور ہاں نرالا میں کہیں من بھائی صورت کواں
فلک دے کورے کاغذ تے قلم رکھاں بٹا چھوڑاں

جیڑھی ڈے گنیں سزا سانول تیکوں ساہگی سزا ڈیواں
جیویں توں بھل گیں میکوں میں تیکوں دی بھلا چھوڑاں

جئیں وی ڈٹھے دیداں اڑتے کھڑگیان ہن
محت اتکھے نقش اُبھارے بوچھن تے

چاٹ تے گھنڈارہ گئیں اولے بوچھن دے
ڈوہ نہ ڈے توں یار آوارے بوچھن تے

پک میں کیا ہاں اتھاں میں جئیں کئی آذر
صدقے گھولے تھیدن پیارے بوچھن تے

☆☆☆☆

کئی کئی ہونڈن جھالاں دھارے بوچھن تے
میں ڈیدھا ہاں نور نظارے بوچھن تے

ڈینہہ کوں پاوے سچھ لہہ آوے بوچھن وچ
رات کوں لہنڈن چندر ستارے بوچھن تے

قسمت نال ہا آیا بوچھن ہتھ میڈے
پیار دیاں ساریاں مہراں لائے بوچھن تے

توں کیا سمجھیں بوچھن دی کیا عزت ھ
اساں اپٹیں پکے ہارے بوچھن تے

ساڈا سنگتی وی لندا شاعر ھ
پہڑا، سگریٹ تے پان کڈھ گھندے

گاڈی جیکر ڈھکیچ پووے تاں
وڈا منشی سامان کڈھ گھندے

پڑھیا لکھیا وی ساڈا رُل رُل تے
پھاڑ ڈگریاں دوکان کڈھ گھندے

خوبی ہووے تاں کوئی ڈسیندا نہیں
خامی آذر جہان کڈھ گھندے

☆☆☆☆

مصلحت دے جُلان کڈھ گھندے
عشق جگ دا دھیان کڈھ گھندے

وصل عاشق کوں زندگی ڈیندے
ہجر عاشق دی جان کڈھ گھندے

جیڑھا پیسے دا پیر ہوندا ھ
پیسہ اوندا ایمان کڈھ گھندے

بٹن مسیحا پلھیندے پاڑے ، ول
دھی مزیرے دی خان کڈھ گھندے

اٹھے ویلھے ہوئے پئی پر کم دے ویلھے
لبھے نہ کوئی چیز تاں قیمت ول پوندی ھ

نفرت والی وا لگے تاں سڑ ویندی ھ
پیار ملے تاں پیار دی بوٹی پھل پوندی ھ

دُنیا داری آذر ایڈی سوکھی کینی
دُنیا نال نبھاتے ایندی لکل پوندی ھ

☆☆☆☆

لکھ روکو پے وا موسم دی چل پوندی ھ
ایویں لگدے زوریں زوریں بگل پوندی ھ

چنگے کم وچ رلدے قسمت والا کوئی
کم شیطانی ہووے خلقت رل پوندی ھ

پے دے ڈکھ دی ہموں کہیں کوں سدھ نی پوندی
اپٹے ہاں وچ ہتھ پووے تاں کل پوندی ھ

لکھ وسماؤ ایندا وسمٹ سوکھا کینی
ہجر دی دھوٹی دکھدیں دکھدیں بل پوندی ھ

دل تاں آہدے جو ایں کتاب داناں
لگھاں تکھے تے ہاڑ رکھ چھوڑاں

دل کریندے جو پرس اوندے وچ
اپنے خط کوں سلھاڑ رکھ چھوڑاں

ڈاڈھا ڈرو مزاج نہیں آذر
تیڈا ناں میں کراڑ رکھ چھوڑاں؟

☆☆☆☆

ہٹن و لیکھے تے آڑ رکھ چھوڑاں
اپنے ہاں تے پہاڑ رکھ چھوڑاں

تیڈی خوشبوھ تیڈے بوچھٹن وچ
لیر بوچھٹن دی پھاڑ رکھ چھوڑاں؟

توں جے آنویں تاں رلے بہہ پیسوں
ہک ڈ وپڑیں دی ہاڑ رکھ چھوڑاں؟

اونکوں آکھو ولا ونجے تخے
چوکھے تونڑیں کھاڑ رکھ چھوڑاں؟

ڈکھیں دا ڈیہ نہہ نہ ڈیکھیں توں سکھیں دی سچھ تے رہویں
تیڈے بارے سوچیندا ہاں میں اپنے بارے کیا سوچیم؟

حقیقت ھ میں بھوگی ہم سزا پہلی محبت دی
سزا ایڈی چسولی ہئی محبت ہئی ولا سوچیم

پتہ نی میں توں کیوں آذر رُسیا رہندے منیندا نہیں
اوندے بارے تاں میں یارو جڈاں سوچیم بھلا سوچیم

☆☆☆☆

خیالیں کوں وضو ڈے تے تیڈے بارے زرا سوچیم
غزل کوں دل کریندا ہا غزل دی ابتدا سوچیم

ڈکھیں دی دھوڑ دے اندر خوشی دا نور لگ ویندے
جڈاں وی زندگی بارے میں تیڈے توں سوا سوچیم

اندر کمرے دے میں اپنے چدھاروں شیشے لاتم چا
میڈا دشمن کھپا ہا کھپے دی دوا سوچیم

بلوراں کھس تے پالیں کوں کتاباں تختی ڈے آیاں
تساں کوڑتج کیوں گئے وے میں پالیں دا برا سوچیم؟

توٹیں روکو سچ آکھن توں
اصلوں کینی ٹلدے لوک

پڑیاں اپٹیاں ساڑتے ویندن
مطلب پاتے ولدے لوک

گنگے پوڑے تے لاوارث
آذر ساڈے تل دے لوک

☆☆☆☆

غربت دے وچ پلدے لوک
اساں واسی تھل دے لوک

کہیں کون تس ھ ماری ویندی
کئی ہن مارے چھل دے لوک

ڈکھے ویلھے ایویں لگدے
سو نہیں کینی پل دے لوک

ساڈی ہر شے تے ہن قابض
بگھے ننگے کل دے لوک

شکوہ جو ساڈے کولوں یاریں کوں ھ تاں کیا ھ
خلقت تاں راضی کینی اپٹے خدا دے نال

اے مرض عشق والا گھٹٹا تاں مول کینی
ڈوڑے توں چوڑا تھیسے جوں جوں دوا دے نال

عزت، پیار، چاہت جو کجھ ملیا ھ آذر
مولا دی تھئی ھ رحمت ماء دی دعا دے نال

☆☆☆☆

کاوڑ کرتے کیا اوں نازک ادا دے نال
ڈپوے دے وانگوں جنڈری جھیرے ہوا دے نال

گردن نوا تے جیوٹ ساڈا وتیرا کینی
جے توٹیں جیندے رہسوں جیسوں انا دے نال

بھلدا نی میکوں اچ تیں پل پیار دا او پہلا
لگ لگ تے جھاتی پاوٹ اوندیا دے نال

اوندا اے شہر کیا ھ دُنیا وی چھوڑ ڈیوں ہا
آکھے ہا ساکوں سانول مٹھڑے الا دے نال

اساکوں پھٹکن دی واہ کینی
اساں ہئیں تیڈے اسیر مُرشد

ہمیشہ تُوں میڈے نال ہن پے
اے خواب مونجھاں تے نیر مُرشد

اے عشق پالیں دی کھیڈ کینی
ٹکاویں آذر سریر مُرشد

☆☆☆☆

تُوں عشق کیتا ہئی پیر مُرشد
ہمیشہ رہیں زہیر مُرشد

اساں نہ مجنوں نہ رانجھے وانگوں
اساڈی لیلی نہ ہیر مُرشد

مزاج ساڈا فقط فقیری
اساں گولیسوں فقیر مُرشد

اساں ہئیں شاعر اساں لکھاری
اساں امن دے سفیر مُرشد

ہوٹھ تھی بگن میڈے مٹھے ماکھی وانگنوں
رات ساری مٹھا خواب ڈیدھا ریمہاں

تیڈے وس تاں ہامی توں وسایا نوی
میڈے وس خواب ہا خواب ڈیدھا ریمہاں

ہائے وو آذر تعبیراں ناں میکوں ملیاں
بھوگکیم ودا خواب ڈیدھا ریمہاں

☆☆☆☆

اونگنوں سینے سما خواب ڈیدھا ریمہاں
رات آگے ولا خواب ڈیدھا ریمہاں

خوابیں دا ہا سفر خوابیں وچ خواب ہا
اوندا خوابیں بھریا خواب ڈیدھا ریمہاں

پرکھنڈا پیار دے اوں وی چوگاں ڈتیاں
میں وی چوگاں وٹا خواب ڈیدھا ریمہاں

جیڑھی ڈیویں سزا سر اکھیں دلیرا
جرم اے ھ میڈا خواب ڈیدھا ریمہاں

میں اپٹیاں دعائیں کولوں بے آس کینی
ڈکھیں تہاکوں اثر ہولے ہولے

او کہیں گالھ کولوں نہ کوڑتج پووے
ایہو کھادی ویندا ھ ڈر ہولے ہولے

کڈاہیں تاں آڈر میں منزل تے پجساں
نیرڈا ویندا ھ سفر ہولے ہولے

☆☆☆☆

لکیندا پے چہرہ قمر ہولے ہولے
ولیندا ویندا ھ او در ہولے ہولے

میڈیاں دھڑکناں تیز تھیندیاں ویندیاں ہن
او آندا پیا ھ مگر ہولے ہولے

نواں زخم ڈے گے میکوں میڈا ماہی
مستیں کجھ تھیا ہا صبر ہولے ہولے

سمجھ کجھ نہیں آندی رکتھاں سر لکیساں
میڈا کردا ویندا ھ گھر ہولے ہولے

حُب دے پڑھتے وظیفے پیلیندا رہیاں
کیوں تھیا نی اثر سوچٹیں سوچٹیں

پکھی واسیں وانگوں خود گزارے کیتم
ہالیں کیتے تاں گھر سوچٹیں سوچٹیں

تیڈے ہاجھوں آذر میڈی اے زندگی
تھیبسی کیوں بسر سوچٹیں سوچٹیں

☆☆☆☆

کیوں آسی صبر سوچٹیں سوچٹیں
تیکوں شام و سحر سوچٹیں سوچٹیں

کیڑھی تھئی اے خطا کیوں پگیوں کنڈھ ولا
باقی ساری عمر سوچٹیں سوچٹیں

ساڈے بارے تاں توں کجھ وی سوچیا نوی
تیڈے بارے مگر سوچٹیں سوچٹیں

تیکوں احساس نہیں پیار دا پاس نہیں
تیڈا چھوڑوں شہر سوچٹیں سوچٹیں

محبت دے موالیں کوں ودا محبوب نظرے بس
محبت دے مریضیں دا ایہو دارو دوا ہوندے

تُو اتنا دُور ویندا پیسں ذری احساس ھ تیکوں
کوئی یاری دا حق ہوندے کوئی خوف خُدا ہوندے

ہووے کوئی کٹھ شریکیں دا ، پرہ پنچائیت غیریں دی
ہمیشہ سامنے میڈے کھڑا آذر بھرا ہوندے

☆☆☆☆

اندھارا گڈ میڈے ہوندے میڈے گڈ سوجھلا ہوندے
ہجر دی رات مکدی ھ ڈُکھیں دا ڈُہنہمہ کھڑا ہوندے

ملن جیکر کڈھیں آوے میڈیاں منتاں منیندا نہیں
خبر نہیں آپ نی بہندا یا چکھوں دا کوئی تا ہوندے

ضروری نہیں جو چہریں توں اندر دا حال وی نظرے
باہر دی کھل دی ہئی گالھ اے اندر دا ڈُکھ بیا ہوندے

اے ہئی گالھ اے نظر دا نہیں تیکوں تیڈے چوباریں توں
تیڈے گھٹیں بزاریں وچ تیڈا پاگل ودا ہوندے

نکی جنیں ہک حسرت دی وی
گالھ چلیندیں ڈینہہ تھی ویندے

کیویں کانگاں لکھ تے بھیجاں
لفظ گولیندیں ڈینہہ تھی ویندے

آسیں دی تلوار تے آذر
پندھ کریندیں ڈینہہ تھی ویندے

☆☆☆☆

ترے پیندیں ڈینہہ تھی ویندے
یار منیندیں ڈینہہ تھی ویندے

آوے بھانویں ڈھول نہ آوے
تانگھ تگھیندیں ڈینہہ تھی ویندے

سامھیں پہہ تے اوندی صورت
ڈہدیں ڈہدیں ڈینہہ تھی ویندے

سوہٹیں سوہٹیں غزلیں کیتے
سوچ سوچیندیں ڈینہہ تھی ویندے

او دلبر جڈاں اپنی ہالی تے آندے
چٹے ڈینہہ دے ساکوں ستارے نظردن

پتہ چل گے ساکوں پوڑیندے اُوہے ہن
جیڑھے لوک یارو سہارے نظردن

تیں پڈ وچٹیں تیڈا سفر کینی مکٹاں
اجی نیڑے آذر کنارے نظردن

☆☆☆☆

بدن مانگوں ساہ اُدھارے نظردن
اتھاں لوک دردیں دے مارے نظردن

کینی سکھ دا لحظہ میڈے لیکھ دے وچ
ڈینہوں ڈینہہ ڈکھیں دے ودھارے نظردن

اُو لوکیں دے گھر سو جھلے وچ کریندے
اونکوں میڈے گھر دے اندھارے نظردن؟

غریبیں دی رت نال ہلدے کھڑے ہن
اے جتنے وی سو جھل منارے نظردن

تُسا کوں کیڑھے پیر آکھے کرو سجدے اونکوں یارو
جیکر رستے دے وچ آوے کوئی پتھر ہٹا ڈیو

جگر کوں زخمی کر کرتے تُساں لوکیں بھلا چھوڑے
تُساں میڈے طبیب ہیوے تاں ول میکیوں دوا ڈیو

میں اپنا حق منگے تاہوں تاں مجرم بن گیاں آذر
تُساں ایں جرم میڈے دی میکیوں بے شک سزا ڈیو

☆☆☆☆

اُڈردی ریت روہی کوں تُساں گلشن بٹا ڈیو
جے تھی سگے تاں ہُن اپنئے مقدر کوں جگا ڈیو

غلامی غیر دی چھوڑو ترو اپنئے سہارے تے
حیاتی دے سفینے کوں تُساں کُرتے ترا ڈیو

تُسا ڈی چھک نوائی دے نال دشمن تاں مچھر ویسی
تُساں ہک چاٹ کھادی ہتاں ڈوں چاٹاں ٹکا ڈیو

کہیں ہمسائے دے درتے ونچے بھاجی گھنٹاں اوکیوں
تُساں اپنی سَنوٹی کوں جیکر سودا گھنا ڈیو

پتھر دل کوں یاد تاں ہوسی
میڈے پھٹکن والا منظر

چلیا نہ کوئی پیار دا جادو
لکھاں پڑھدا رہ گیاں منتر

ساکوں آذر ول سنجھسی
جئیں ڈینہہ اکھ توں ہٹے چھپر

☆☆☆☆

شینے والے دل دے اندر
سانجھ رکھے ہم سارے پتھر

میڈے ڈکھ دا مل پئے ویسی
جیرھا پڑھسی میڈے اکھر

کانگاں روز لکھاں ہاں اونکوں
میڈا وی کوئی ہوندا جیکر

میڈے سچے پیار دا یارو
ھدا مول نہ منے دلبر

آکڑ جیڑھی بٹیندو آکڑ نہیں راہٹی اصلوں
ہک وار میڈے وانگوں ہاں وات آتے ڈیکھو

ہر پیار دے تے کوں بھر بھر پلینداں پیالے
آج وی چلیندا پٹھاں خیرات آتے ڈیکھو

خوشیاں دا کال پئے گے آذر نظر دا کینی
سک دی لگی ھ میکوں سکرات آتے ڈیکھو

☆☆☆☆

گزران کیا ڈساواں حالات آتے ڈیکھو
اوندے بغیر میکوں ہک رات آتے ڈیکھو

ڈکھاں دے دگ توں گھن تے چاہت دے منزلیں تک
پاتی کھرن دھالاں جذبات آتے ڈیکھو

ڈتے ہوئے ٹساڈے ہن جان توں وی پیارے
ہاں نال لئی وڈے ہیں صدمات آتے ڈیکھو

بچپن دے درد آگن لانیوں دا جوڑا چاتے
ہنجویں دی آگئی ھ بارات آتے ڈیکھو

جیکوں رقصِ بسمل تے ھ لطف آندا
او ظالم کرم دی نظر کیا کریسے

اساکوں تاں ھ پیاس صدیاں دی یارو
ملاپیں دا لحظہ پھر کیا کریسے

تیڈے نال ہی سارے ویڑھے دی رونق
تیڈے باجھ ایہہ خالی گھر کیا کریسے

فقط ساتھ تیڈا جو مل پووے آذر
مخالف اے سارا شہر کیا کریسے

☆☆☆☆

حیاتی دا سانجھا سفر کیا کریسے
اُبالھا ھ دلبر صبر کیا کریسے

جیڑھا اپنئے حالوں وڈا بے خبر ھ
میں اُچوے دی یارو خبر کیا کریسے

جیکر اپٹا حق وی چا منگیو کڈا ہیں
زمانے کوں ڈیکھیں حشر کیا کریسے

اساں آپ ہنیں حوصلے دے سمندر
ڈیکھیں دا بھلا کوئی بھنور کیا کریسے

آتے ڈیکھ جو کیوں تھی بگن
تیڈے ہاجھوں سنج بر اکھیں

کیوں نہ ڈیکھ تے مستی آوے
بت میخانہ ساغر اکھیں

ہر دم تیڈی یاد ایچ ہٹی تاں
روندیاں رہندن آذر اکھیں

☆☆☆☆

دل ھ گھرتے ہن در اکھیں
سکدیاں تھی بگن پھر اکھیں

تیڈی بول ایچ زلدیں زلدیں
گھرتوں تھی بگن بے گھر اکھیں

جانی پیار دا تحفہ گھنسیں
پیش کراں میں جیکر اکھیں

میں کیوں کہیں دے عیب پھرولاں
ہر کہیں دیاں ہن اندر اکھیں

لا غرض ایڈا بن گے کوئی غرض نہیں رکھیندا
بے موت مردے پے ہن ارمان سوہٹیں سوہٹیں

زلفاں کھنڈا تے دلبر پہندے جو کول میڈے
کئی وسوسے ڈیویندے شیطان سوہٹیں سوہٹیں

توٹیں نظر دے کینی ٹھاٹھاں کھڑے مریندن
آذر اساڈے دل وچ طوفان سوہٹیں سوہٹیں

☆☆☆☆

گھر وچ اساڈے آ بگن مہمان سوہٹیں سوہٹیں
خوشیاں دے کچھے بن بگن سامان سوہٹیں سوہٹیں

دل آہدا ھ انہیں کول کوئی ہوا نہ لگے
کچھے خدا بٹائے ہن انسان سوہٹیں سوہٹیں

ایہا نشانی ساڈے دلبر دی ھ نشا بر
خدمت کیتے رکھیندے غلمان سوہٹیں سوہٹیں

قابو پہوں نظر دن گروان دے بن وی
سینے تے پہرا ڈیندن دربان سوہٹیں سوہٹیں

کئی چڑھ بگن سولی سانگاں تے
کئی مَر بگن پُتر گنوارے لکھ

ساڈی غربت دی پہچان بٹن
اے کچے گھر گل گارے لکھ

تیڈے پیر دی آذر مٹی ہن
توں چندرتے بھانویں تارے لکھ

☆☆☆☆

ساڈے ڈگھیں نال گزارے لکھ
لکھ ساکوں دردیں مارے لکھ

اَچ دل آہدے ایں کاغذ تے
ڈکھ سول اندر دے سارے لکھ

کجھ حاکم نال بغاوت کر
کجھ رعیت دے وی بارے لکھ

ساڈی بھونیں تے قبضہ غیریں دا
ساڈے ہاں تے چلدے آرے لکھ

تیڈے رُسیے سہہ سہہ سُنکھڑے پُچھو ہیں تھی بگن
ہک واری ویڑھے آتے ڈُکھڑے تاں ٹال دلبر

ہوندا بدن اساڈا پُھلیں دے وانگ نازک
ساڈے نہ دل کوں ہوندے جیکر ملال دلبر

رُلدا ودا ہاں ہٹی تاں مجنوں دے وانگ آذر
پتھر میکوں مَریندن وستی دے پال دلبر

☆☆☆☆

جتے بھلینداں دل توں تیڈے خیال دلبر
اُتے وگڑدے ویندن سوچیں دے جال دلبر

اکھیاں دا نور توں ہیں دل دا سُور توں ہیں
تیڈے بغیر میڈا پل پل ھ سال دلبر

عمران گزر بگئی ھ میں امتحان وچ ہاں
میڈے جواب دلبر تیڈے سوال دلبر

تتیاں ہواواں کولوں پُھلاں کوں جھورا لگ پگے
پُچھ بلبلیں کنوں توں گلشن دا حال دلبر

میڈے بوٹے جیندیں پھلن میڈا مولا
مراں میں انہیں دا ثمر ڈیکھ تے

متاں میکوں دیدار تیڈا ملے
وسک پوندے دل تیڈا در ڈیکھ تے

ہا آذر میڈا گھر وی گلشن دے وچ
اے ہاں وات آندے پدھر ڈیکھ تے

☆☆☆☆

ہٹیں نال اپنا حشر ڈیکھ تے
پٹھا روندناں اگلا سفر ڈیکھ تے

ڈساں کیویں یارو جو دل جھنیں متاع
اولٹ گے فقط ہک نظر ڈیکھ تے

سسی پونوں سیفل اتھاؤں لنگھ تے بگن
پتہ لگدے اچ راہ گزر ڈیکھ تے

توں رکھ آس رب تے منگی رکھ دُعا
نہ مایوس تھی ہٹن اثر ڈیکھ تے

میڈے حال کولوں جیڑھا بے خبر ھ
کڈاں لہسی میڈی خبر ڈیدھا پٹھاں

ملن دی دُعا کوئی پوری نہیں تھیدی
میں ساریاں دُعا میں بے اثر ڈیدھا پٹھاں

کڈاں آسی آذر کڈاں عید تھیدی
چدھاروں اوندی راہ گزر ڈیدھا پٹھاں

☆☆☆☆

میں گلشن دے پیلے شجر ڈیدھا پٹھاں
خزاں کیتے کچھا حشر ڈیدھا پٹھاں

ایہ ویران وتی تے گھر ڈیدھا پٹھاں
کیندی کھا بگنی ھ نظر ڈیدھا پٹھاں

اوندے ظلم اوندے جبر ڈیدھا پٹھاں
میں اپٹا وی یارو صبر ڈیدھا پٹھاں

میڈا سارا رستہ تاں کنڈیاں توں پُر ھ
کیویں مگسی اوکھا سفر ڈیدھا پٹھاں

ہتھ وی اساڈے ہن پے قلمیں دی تھوڑ کینی
لکھوں تاں کیوں لکھوں سوچاں کھسج گیاں ہن

حیران کیوں نہ تھیوے عقلیں دا ہر مسافر
تقدیراں تھک تے بہہ بگن سیتاں مرتج گیاں ہن

ہک ووٹ کیا ہا جیکر سردار کوں چا ڈیندا
ہن ٹھیک اے؟ تیڈیاں آذر منجھیں پدھج گیاں ہن

☆☆☆☆

سوہٹیں بچن دیاں یاداں ہاں تے لکھج گیاں ہن
ہنجویں دے نال ساڈیاں اکھیں بھرتج گیاں ہن

وعدہ تاں کر گیا ھ ہن آوے یا نہ آوے
ساڈیاں تاں اوندے دگ تے دیداں اڈتج گیاں ہن

تلواراں ہن یا ابرو رنج سوہٹیں دلربا دیاں
ہتھ کیا تو سے ساڈیاں انگلیں کچج گیاں ہن

توں مُردہ آرزو کوں چاتی ودا ہیں سر تے
اتھ ہن کفن دے یارا لاشاں پرتج گیاں ہن

جے کر میکوں ملٹا ہووِس
اکثر پہلے کال کریندے

عاشق وانگ بیڑے پھسدن
زلفیں کوں او جال کریندے

جڈاں آذر کاوڑ آوِس
حال کنوں بے حال کریندے

☆☆☆☆

سوہٹیں سوہٹیں تال کریندے
چُپ اچ سارے حال کریندے

اپٹے دل دیاں ساریاں گالھیں
دلبر اکھیں نال کریندے

کھلدیں کھلدیں رو پوندا ھ
جیویں نکڑا ہال کریندے

لحظہ کھن جے میں نہ نظراں
گھر گھر وچ پڑتال کریندے

میڈے بارے سب ہن آہدے
سول ہزاراں ککھی ذات

سچٹاں بھال نئیں بھالی اہ تئیں
ڈاڈھے مندڑے ہن حالات

دُنیا کولھوں جیت گیا ہم
آذر سچٹیں ڈتی مات

☆☆☆☆

رک گئی اکھیاں دی برسات
خوشیاں والی آ گئی رات

نیلیاں اکھیں وانگ سمندر
واہ واہ دلبر تیڈی بات

میں وی آکھاں ڈینہہ کیوں تھی گے
آخر تئیں ھ پاتی جھات

تیڈے نال برابر پہواں
اتنی میڈی نئیں اوقات

تیڈے ہاجھوں کجھ نی بھاندا
ایڈا دل کوں بھا بگنیں اوڑک

توں تاں میڈا اپٹا ہانویں
توں وی رُخ بدلا بگنیں اوڑک

آکھیا ہم تاں نہ ونج آذر
رُل پھر واپس آ بگنیں اوڑک

☆☆☆☆

اوندی چال اچ آ بگنیں اوڑک
توں وی دوکھا کھا بگنیں اوڑک

نیتیں وانگ مُراداں ہوندن
نیتیں دا پھل چا بگنیں اوڑک

سچے پیار دا دعویدار آ
ساکوں جھورے لا بگنیں اوڑک

تچھوں دی سُدھ سار ویر بگنیں
جیندیں مار مُکا بگنیں اوڑک

میں تاں اوندے رتے راہوٹ کیتے ہٹن وی سکدا وداں
آپے تھی گے میڈے کولوں یار پسیلا ڈیکھ گھدا ہم

پھل سُرمی دے سائھیں آگن ہاں دا پو پٹ پھڑکٹ پئے گے
کہیں دے گل وچ پاتا ہویا بوچھڑن پیلا ڈیکھ گھدا ہم

آذر ڈیکھیں ڈکھے ویلھے اوندی اصلوں آس نہ رکھیں
اوکھے ویلھے دا او ہیوی ڈاڈھا بیلا ڈیکھ گھدا ہم

☆☆☆☆

تیلا تیلا جوڑیا ہامی تیلا تیلا ڈیکھ گھدا ہم
لکھیں والے گھر کوں تھیندا ویہرو ویلا ڈیکھ گھدا ہم

ونکو ونکی ٹوٹیں کیتم ملاں بھوپے پیریں گیاں
بڈا نہیں او میڈا کرتے ہر ہک ہیلا ڈیکھ گھدا ہم

آپوں جاٹ تاں کھل کھل تے اوسارے حال ونڈیندا رہ گے
پر سچ اے ہ لہجہ تاں ہس ڈھگ زہریلا ڈیکھ گھدا ہم

روہی تے چک پاتی پٹھے ول وی بگھ ہس ودھدی ویندی
روہی تے چک اوندے ہوون اے ہس ویلا ڈیکھ گھدا ہم

عمل دے وچ زیادہ نہیں نہ توں مخدوم زادہ نہیں
توں بندہ ڈاڈھا سادا نہیں تیڈا دربار کیا بٹسی

جیڑھا اخلاص توں عاری جیندیاں غرضاں ہزاراں ہن
جیندی مطلب دی یاری ھ کہیں دا یار کیا بٹسی

کڈاں میڈی منیسیں توں کڈاں آذر ملن آسین
ڈسا تاریخ کیا ہوسی اتے او وار کیا بٹسی

☆☆☆☆

گیا کوئی جیت کیا تھسی گیا کوئی ہار کیا بٹسی
اساڈے گھر دے وچ ھنت دی جھیرے کار کیا بٹسی

ڈٹھی ھ ہک جھلک تیڈی تاں ہٹن بندریں داناں کینی
جڈاں دل دا تھیوں حاکم میڈی سرکار کیا بٹسی

اونکوں تاں ڈیکھ چنڈا ہاں اوندے با جھوں تاں مردا ہاں
کیٹم اظہار چاہت دا تھیا انکار کیا بٹسی

جیڑھا ڈکھ سکھ تے ویند انہیں بھرم کہیں دار کھیندا نہیں
سدھے منہ ہتھ ملیندا نہیں بٹے سردار کیا بٹسی

تیڈی سوچ کوں چُ نہیں سگی
ساڈی تن تن ہاری سوچ

نچ ونچ جے تیں نچ سگدا ہئیں
عشق اے گل دی گاری سوچ

آذر دیاں اہ گالھیں پیاں ہن
خطرے وچ ہئی یاری سوچ

☆☆☆☆

ماڑی ھ یا پیاری سوچ
تیڈے تیں ھ ساری سوچ

پیار دا وی کوئی عیوض ہوندے
ٹھپ رکھ اے بازاری سوچ

پتھریں دا دریا ھ ساہیں
کچ دا بُت ہئی تاری سوچ

چھل دا رستہ روکٹ کیتے
توں کیوں ریت اُساری سوچ

گھر دے واسی گھر نہ ہوون
خالی گھر وی کھاوٹ آندے

یار اساڈا آندا ھ پر
گُوڑے خواب ڈکھاوٹ آندے

میں تاں پکا رُسداں آذر
اونکوں یار مناوٹ آندے

☆☆☆☆

ساڈی مونجھ مُکاوٹ آندے
یا ول درد ودھاوٹ آندے

اوندے گاہیں وچ نہ آنویں
اونکوں لانوٹ چانوٹ آندے

خوشیاں دے غرضاً ہیں ول وی
ڈکھیں نال نبھاوٹ آندے

اکھیں دی تس کیویں بچھے
او تاں جھاتی پاوٹ آندے

پکھی واسیں کیتے ہوندن
اچے محل منارے خواب

اپنے ہتھیں گوگھے ڈے تے
اساں اپنے مارے خواب

بے وس لوکیں کیتے ہوندن
گانیں ، سہرے ، کھارے خواب

کون جگر دا خون پلاوے
آذر کیویں دھارے خواب

☆☆☆☆

تیڈے محل منارے خواب
ساڈے مٹی گارے خواب

گھر دی روٹی پاٹی کیتے
اساں اپنے ہارے خواب

چن تاں چن ھ ساڈے لیکھ اج
ڈیوا بکھو تارے خواب

کے تیں پپلیاں روک سگن ہا
پپلیں توں ہن بارے خواب

دید دے تاںگھی تک تک ہارے
تیڈے دگ کوں بھال تے ہنجوں

تیڈا سارا حال ڈسیندن
اکھیں رتیاں لال تے ہنجوں

پل سنبھ تے نہ ساتھ ڈتونیں
پچھتاٹاں ہاں پال تے ہنجوں

جئیں ڈینہہ آذر سامھیں آسیں
ٹلسن سارے کال تے ہنجوں

☆☆☆☆

دم دم اوندی بھال تے ہنجوں
پیار دا پہلا سال تے ہنجوں

دل آ تیکوں آکھیا نہ ہم
کچھ نی بڈا گال تے ہنجوں

رات ہجر دی توبہ توبہ
اٹ کھٹ مونجھ ملال تے ہنجوں

گزری رات دا حال سٹیندن
کھنڈے پنڈے وال تے ہنجوں

اپٹے اندر جھاتی پاتے
بے دے عیب لکاوٹ سکھو

چنگیں نال بھیندے ہر کوئی
مندیں نال نبھاوٹ سکھو

دشمن دی ہر سوچ کوں آذر
مندھوں تیلی لاوٹ سکھو

☆☆☆☆

اپٹا حال سٹاون سکھو
ہٹن تاں یار الاوٹ سکھو

پگ پاتے ٹھمکاوٹ سکھو
پگ دی شان ودھاوٹ سکھو

ہر تے کفنی پدھو یارو
حق دا جھنڈا چاوٹ سکھو

اپٹے کم تاں مکٹیں کینی
دنیا دے کم آوٹ سکھو

اساڈے نال رہ تے وی اساڈے نال نہ بولے
سزا اتنی وی کافی ھِ جُدا تھیوٹ ضروری نہیں

تیڈی پوجا کریندے ہیں دِلوں جانوں منیندے ہیں
توں سوہٹا ہئیں مگر تیڈا خُدا تھیوٹ ضروری نہیں

اتجھے وی زخم ہوندے ہن جیڑھے جو لا دوا ہوندن
تیڈے دردیں دا وی آذر دوا تھیوٹ ضروری نہیں

☆☆☆☆

ملاپ اکھیں دا لازم ھِ سدا تھیوٹ ضروری نہیں
محبت حق ھِ جیوٹ دا ادا تھیوٹ ضروری نہیں

اندر دا راز کوئی ہووے اکھیں ظاہر کریندیاں ہن
اشارے کافی ہوندے ہن اِلا تھیوٹ ضروری نہیں

تساں بے شک حسینیں کوں نسر دیں ماہ جینیں کوں
لہو توٹیں پلا ڈیو وفا تھیوٹ ضروری نہیں

جہاں دے خیال پہرے وچ جہاں ں دی سوچ قیدی ھِ
اُنہاں پُر زور جسموں دا رہا تھیوٹ ضروری نہیں

دِگّا ماریں اِنّج نئیں تھیندا
پاٹی دے وچ رلدے پاٹی

آب کوثر وانگن لگدن
ساکوں ساڈے تل دے پاٹی

آذر ساکوں مار ڈتا ھ
اچ دیاں تستاں کل دے پاٹی

☆☆☆☆

سک بگن ٹوبھے تھل دے پاٹی
پسن لوک اجل دے پاٹی

ساڈیاں اکھیں و ہندیاں ر ہندن
ڈیہاں راتیں چلدے پاٹی

جھگڑی ہووے بھانویں ماڑی
آخر بوڑ تے ٹلدے پاٹی

ساکوں پکھی واس نہ سمجھیں
ساکوں رو لیے چھل دے پاٹی

میڈے مرڻ تے خوش ھ کوئی کوئی میت تے رونا پے
میڈے دشمن پچڻ دا اچ نتارا تھے قسم چینداں

کہیں پے نال نہیں رلیا اے میڈا روح اچڻ توٹیں
تیڈی روح نال ایں روح دا گزارا تھے قسم چینداں

تیکوں اپٹا بٹایا ہم تیکوں دل وچ وسایا ہم
تیڈے نکھرڻ تے آذر دل ڈکھارا تھے قسم چینداں

☆☆☆☆

میڈے دردیں دی دنیا وچ ودھارا تھے قسم چینداں
نہ تیڈے بعد کوئی میڈا سہارا تھے قسم چینداں

جے توں رُس گنیں تاں میں مُسیاں جے میں رُسیاں تاں میں مُسیاں
میکوں ہر حال ہر پاسوں خسارا تھے قسم چینداں

توٹیں متھے تے وٹ پاتے اسا کوں ڈیکھ لنگھیا گنیں
ایں نفرت وچ محبت دا اشارہ تھے قسم چینداں

میڈے ہنجوں لڑھے ول ول میڈی مٹی بھری ول ول
بدن میڈا پسینے نال گارا تھے قسم چینداں

یارو وفا دی راہ تے ظلم و قہر تھیندے تاں ہن
دھاڑیں تے گوکاں ول کیہاں کرتے صبر ٹردے چلو

آپاں حسینی فوج ہیں چلدے مثال موج ہیں
لگداھ ہن وی موت کوں آپاں توں ڈر ٹردے چلو

آذر حیاتی وار ڈے چاہندیں بقا جے قوم دی
کرٹیں وفا دی ریت دا سچا سفر ٹردے چلو

☆☆☆☆

ہمت کرو تکرے تھیوو پدھو کمر ٹردے چلو
اکھ لئی رکھو منزل اُتے شام و سحر ٹردے چلو

اوکھا ھ ڈاڈھا ساہ گھنٹ ایں ظلم دی نگری اندر
توٹیں تپاوے لکھ کوئی ظلم و قہر ٹردے چلو

منزل تے چچٹاں ہی جیکر رستیں دی چننا ول نہ کر
ہوون توٹیں دریا تے تھل جنگل یا جھر ٹردے چلو

روہی تے ساڈا راج ھ روہی دے اساں شیر ہیں
راہ کیا روکیسن راہ دے گدڑ نہر ٹردے چلو

اساں ہڈ گے ہیں تاں ساڈا ڈکھ کینی
غیر کوں پار چُجاوڻ والا خوش تاں ہئیں

تیڈے پیر تاں اساں دھو دھو پیتے ہن
غیر دے پیر دھواوڻ والا خوش تاں ہئیں

ڈکھ تیڈے وچ آذر قبریں ونج سُنے
ہجر دا زہر پلاوڻ والا خوش تاں ہئیں

☆☆☆☆

زوریں پاند چھڑاوڻ والا خوش تاں ہئیں
نویں یار بناوڻ والا خوش تاں ہئیں

ساڈا کیا ھ اساں رو رو جی ویسوں
غیریں نال نبھاوڻ والا خوش تاں ہئیں

تیڈی خاطر اپٹیاں خوشیاں مار ڈتیاں ہم
بے دی سبھ سہاوڻ والا خوش تاں ہئیں

ہک ڈینہہ ساڈا آپ منیوا تھیوے ہا
ناحق گالھ ودھاوڻ والا خوش تاں ہئیں

رہواں دشوار ہن خار ہی خار ہن میڈے دشمن بنے میڈے سبھ یار ہن
تیڈا تا نگھی پٹھاں سبھے راہواں میڈیاں آتے ہموار کراں طرح پیار کر

میڈی عیباں بھری ھ حیاتی جیکر توں تاں بے عیب ہئیں تیکوں کتھ داھ ڈر
میکوں ہاں نال لا معاف ہر ہک خطا میڈی سرکار کراں طرح پیار کر

کچھ محبت دا حق توں وی کر چا ادا میں جو ہڈا پیاں میکوں آذر بچا
ھ ڈکھیں دا بحر نال رل تے میڈے آ میکوں پار کراں طرح پیار کر

☆☆☆☆

میکوں تہمت نہ ڈے میں تے پہرے نہ لائے توں نر وار کراں طرح پیار کر
دل کوں میلا نہ کر کالا نیلا نہ تھی میڈا اعتبار کراں طرح پیار کر

زہر پیتا جو ہئی پیار کیتا جو ہئی میڈی ایہ ھ صلاح ہن تو کر حوصلہ
جیرھی دل وچ ہیوی اونکوں ہن نہ لکا کچھ تاں اظہار کراں طرح پیار کر

دل کوں قابو رکھیں متاں روون اکھیں پنہ سوکھے نوی پنہ اوکھے پنی
ڈکھ ملی سکھ ملی کھل تے سہندا ونجیں نہ تو پرچار کراں طرح پیار کر

میڈی خواہش ایہا پوری تھی نہ سبھی میڈے گھر سو جھلا اچ تیں نہ تھیا
جے توں چن ہئیں تاں آ میڈے گھر سو جھلا میڈا دلدار کراں طرح پیار کر

اوہو عشقِ حقیقی ہوندے
جیڑھے عشقِ اچ نہ بھُل ہووے

اوندے کیتے ساہ ساہ موت اے
جیندی عزت گئی رُل ہووے

ہک مک آذر تھی سگدے ہوں
مخلص جے کوئی تریاگل ہووے

☆☆☆☆

جاہ جاہ جیندی بُل بُل ہووے
گلشن دیوچ او پھل ہووے

ٹنگی ٹنگی بھنورے پوپٹ
پوٹے پوٹے بلبل ہووے

بندہ وکدیں چنگا لگدے؟
توٹیں جیچھا وی مل ہووے

نفرت نہریں پوڑ نی سگدیاں
اُتوں پیار دی جے پل ہووے

سینے اُتے سانگ مریندوں
کنڈھ دے پچھوں وار نی کیتا

جیندیں آذر چھوڑ گیا ھ
چنگاں ساڈے یار نی کیتا

☆☆☆☆

پیار دا بس اظہار نی کیتا
ایں نہ سمجھیں پیار نی کیتا

اساں پیار دے ہو کے ڈتن
نفرت دا پر چار نی کیتا

پکو کم تاں آکھیا ہا مس
اوہو کم دلدار نی کیتا

سادی طبیعت رکھدوں یارو
آپوں چاٹ وڈار نی کیتا

قیدی کر ڳے
کھولڻ بھل ڳے

آ الوائين
رولڻ بھل ڳے

ڳڙڪھ سڪھ آذر
پھولڻ بھل ڳے

☆☆☆☆

ڏھولڻ بھل ڳے
ٻولڻ بھل ڳے

رول تے ميڪون
ڳولڻ بھل ڳے

چنڊ چھڙوا ڳے
گھولڻ بھل ڳے

چُپ ھ لب او
چولڻ بھل ڳے

انہیں ڈکھ اندھارے دیونج میں اچٹی حیاتی ساری ونچا ڈتی ھ
میں سواالی ہاں تیڈے پیار دا کوئی سچھ سکتھیں دا اُبھار ڈے

توٹیں نفرتیں دا عذاب ڈھسے ساڈے پیار دے ایں وسیب تے
ایہ محبتاں دے محل پکے بنا خوف دے توں اُسار ڈے

ڈتی پیار دا میکوں تحفہ توں، توٹیں خار ہن چٹماں کیوں نہ میں
نوہی پھل آذر نہ ملال کر میکوں کھل تے ڈے توٹیں خار ڈے

☆☆☆☆

ایسے کاوڑاں ایسے رنجشاں جے وسر سگن تاں وسار ڈے
نہ فراق دے توں عذاب ڈے میں توں پیار گھن میکوں پیار ڈے

میڈی گلھ من میڈے کول آمیڈے نال پہہ میڈا حال سٹ
ڈینہاں راتیں ہاں میں عذاب وچ میکوں لکھنے کھن دا قرار ڈے

لٹے چین ہن، روندے نین ہن، میڈی عرضی ھ ساقی ایں پلا
رہے جوش نہ ولے ہوش نہ تھیواں مست اتکھا خمار ڈے

میکوں مل جو پیا ھ اوراہ وچ میڈے ہنجوں پونجھ تے آکھ گے
ایسے زندگی دے ڈوں چار ڈینہہ میڈی جان کھل تے گزار ڈے

تیڈی تانگھ اچ مٹھرا ماہی
لٹکیاں رہندن دار تے دیداں

اکھیں دی خیرات کڈھے
تیڈے اوتوں وار تے دیداں

سوچی آذر بارے یا ول
رکھی رکھسیں پارتے دیداں

☆☆☆☆

ساڈیاں تیڈے پیار تے دیداں
تیڈیاں ہن دینار تے دیداں

مطلب دی ھ ساری دنیا
کتھ ھ یاری یار تے دیداں

نویں یار دی گول اچ رہندے
رکھی پٹھاں یار تے دیداں

دید پلینیں رو لیے ساکوں
ساڈے پیار کوں مارتے دیداں

بھلا اورب دی رحمت توں کیویں مایوس تھی سگدے
جیندا گانڈھا مصلے تے دُعاویں نال رہ ویندے

اساں عاشق پیسے یارو اساکوں کوئی ڈراوے نہ
تعلق عشق والیں دا سزاویں نال رہ ویندے

ایہ رشتے خون دے آذر گنڈھوں ریشم دیاں ہوندیاں ہن
رُسیما وی مینوا وی بھرانویں نال رہ ویندے

☆☆☆☆

جیویں کہیں وک دا گانڈھانٹ پچھاویں نال رہ ویندے
تیڈا ناں ساہ دی زینت ہے جو ساہویں نال رہ ویندے

اندھارا اچ توڑیں میڈے کڈا ہیں وی سامٹیں نی تھیا
میں ڈیوا ہاں میڈا جھیڑا ہواویں نال رہ ویندے

حُسینی خون ھ میڈا میں باطل کوں متاں کیویں؟
میڈا تکرار دھرتی دے خداویں نال رہ ویندے

لگھی نہ
کوسی وا

پرے مر
ہاں نہ کھا

آذر میل
لا کئی دا

☆☆☆☆

تھورے لا
میں ڈو آ

نہ کر تا
مٹی پا

رے رہ
چساں چا

تیڈا ہاں
ہاں ٹی ہا

چھوٹیں لا دے قول تے قسماں
میکوں پک ھ پلسن ہک ڈینھ

ڈیکھیں عشق نگر دے اندر
ہنچھ دے سکے چلسن ہک ڈینھ

مکسن آذر گگھ اندھارے
پیار دے ڈیوے پلسن ہک ڈینھ

☆☆☆☆

موجھیاں رتاں ٹلسن ہک ڈینھ
پکھی گھر ڈو ولسن ہک ڈینھ

ہر ٹنگلی تے بلبل ہوسے
سکے بوٹے پھلسن ہک ڈینھ

خوشیاں ہوسن چارے پاسے
انت چھانویں ڈھلسن ہک ڈینھ

آخر ہک ڈینھ پھٹ چھٹ ولسن
پھٹ تے مرہم کے تیں رہسن

کے تیں رہسن کجے سُرخیاں
زلفیں دے نم کے تیں رہسن

آذر حق دا نعرہ ماروں
ول ڈیکھوں چم کے تیں رہسن

☆☆☆☆

موخجے موسم کے تیں رہسن
نت دے ماتم کے تیں رہسن

خوشیاں آتے جھراں پسن
چہرے عم غم کے تیں رہسن

ڈُکھے ویلے نال نہ کھڑسن
محرم محرم کے تیں رہسن

گھر دے کم وی یاد نی رہندے
دُنیا دے کم کے تیں رہسن

میڈا مولا سُن فریاد میڈی میں اپٹے درد بیان کراں
میکوں پر لا چا میں اڈ پونواں وُخِ دردیں دا درمان کراں
حیندی طلب دیوچ میں حینداہاں وُخِ پیش میں اونکوں جان کراں
حیندے در دا آذر کتڑا ہاں اوں درتے چند قربان کراں

اے باد صبا آکھیں دلبرکوں میڈے کھس بگن پر میڈی بھال کرو
ایڈوں تیر ہجر دی زد وچ ہاں اوڈوں باز دا ڈر میڈی بھال کرو
کیویں لگساں میں صیاد کنوں گھر نال ھ گھر میڈی بھال کرو
اچ مر داں آذر کل مر داں متاں وُخِاں مر میڈی بھال کرو

ساری عمراں گزری غفلت وچ سُن حال سوہٹا تیکوں پارت ھ
کیڑھے منہ آکھوں اساں تیڈے ہیں تیڈی آل سوہٹا تیکوں پارت ھ
منہ دھوڑ مٹی پر عیبیں توں ہر وال سوہٹا تیکوں پارت ھ
سنیں بٹسیں آذر محشر کوں لچپال سوہٹا تیکوں پارت ھ

ڈوہڑے

سُن سیگی تیکوں حال ڈیواں ایہو حال سٹیندیں ہاں ڈکھدے
ہنجھ ہنجھ توں چولا پُس ویندے کہیں نال الیندیں ہاں ڈکھدے
چا سیپ سامان دے بہندی ہاں آغاز کریندیں ہاں ڈکھدے
ہر ٹاک تے آذر ہتھ کنبدن ہر ٹاک ٹکیندیں ہاں ڈکھدے

ھ رات اندھاری یار نہ وُخِ میکوں لگدے ڈر میڈا ہاں ہڈدے
بہہ حال ونڈاؤں کجھ دردیں دے نہ جلدی کر میڈا ہاں ہڈدے
تیڈی دید دے وچ میڈی دید ہووے ایویں زندگی بھر میڈا ہاں ہڈدے
تیکوں آذر وُخِاں نی ڈیندی میں رہ میڈے گھر میڈا ہاں ہڈدے

وَت آگئی کال روہیلیں تے ساڈی جھوک ڈو آساں وں پوسوں
ساڈے مونجھے مال ملوٹھے کوں تیڈی تاگھ سدا اسوں وں پوسوں
ودے چھڑوی آہن گج گج تے اوہو ڈھول سدا اسوں وں پوسوں
ساڈی آذر سکدی روہی کوں بس پیر چما اسوں وں پوسوں

تو آگئیں دلبر بسم اللہ میڈا گھرتیں ڈھول دے مٹ کینی
ایویں گھر داناں ہر لگدے ہئی کالھ صفا کوئی ڈٹ کینی
تو عادی آذر تختیں دا او تخت کتھاں سنجی کھٹ کینی
ہک ڈیوا ہر پر مومیں لیکھے جنیں ڈیوے دی خود وٹ کینی

کجھ تیڈے حسن دا جلوہ ہر کجھ بے وں دل ساکوں مار گھتے
جیرھی چچیں دے وچ کھلدا ہنیں تیڈی ظالم کھل ساکوں مار گھتے
ہک نین غضب لب لال قہر اتوں مارو تل ساکوں مار گھتے
ہر ناز ہر قاتل آذر دا سبھ نازیں مل ساکوں مار گھتے

چل ملاں چھوڑ مستیں کوں جگ فانی چھوڑ بکا گولوں
چلوں ساتی دے مئے خانے وچ انہاں دردیں کاٹ دوا گولوں
پیوں عشق دی مئے من صاف تھیوے تھی ڈھڈوں پاک صفا گولوں
چلوں آذر عشق امام بٹاؤں پچھوں نیت نیت خدا گولوں

بے عشق دے گھنگھرو پیندا پیں آری تلوار تے رقص کروں
جگ جیتے بازی خوش تھیوے اسوں اپنی ہارتے رقص کروں
جڈاں نچاں ہر ول گھنڈ کیا داہچ میں کوں مارتے رقص کروں
شالا آذر یار نہ رنج تھیوے چڑھ شوقوں دارتے رقص کروں

میڈے بھر بھٹیں جسم ضعیف اُتے اے لکھے حرف جو کالے ہن
میڈی کاغذ وانگوں جنڈری تے کیتے ظالم ظلم نرالے ہن
جیرھے اُبھرے موتی پڑھدا پیں بے درد قلم دے چالے ہن
ہتھ پھر لے پھر لے رکھ آذر اے حرف نہیں دل دے چھالے ہن

اَہ آگئیں اُچھی جھوک اُتے سبھ حال ڈسانواں دل آہدے
ھ دل میڈا جاگیر تیڈی ہاں چیر ڈیکھانواں دل آہدے
وڈا آذر تے احسان کیتی اَہ عید منانواں دل آہدے
تیڈا سر ہووے میڈی جھولی وچ تیکوں شعر سٹانواں دل آہدے

ساکوں نہ کھلوا اسان کھلنا نہیں جے آندی کھل اسان روندے کیوں
دل بے وس تھی تے روندی ھ ہوندی وس وچ دل اسان روندے کیوں
جیڑھا سارے درد مٹا ڈیوے ویندا دارو مل اسان روندے کیوں
ساڈے رووٹ دا احساس اونکوں ہوندا آذر تل اسان روندے کیوں

ساڈی روہی رنڈا پائی توں تیڈے بیٹ سہاگاں خوش بیٹھیں
ساڈا مال ملوٹھا لکھیں توں تیڈیاں خوش خوش واگاں خوش بیٹھیں
ساڈے سکے ٹو بھے تکھیں توں ساڈیاں مرگن لاگاں خوش بیٹھیں
ساڈی سیت کوں آذر نندراں ہن تیڈی سیت کوں جاگاں خوش بیٹھیں

میکوں کانواں تھاں اَہ دھوونڈ ڈے من رب داناں پہہ چپ کرتے
میں جاڈی ہاں نہیں ڈھول آندا نہ کرکاں کاں پہہ چپ کرتے
تیڈی کاں کرگر وانگوں ھ میڈا سر ڈے ہاں پہہ چپ کرتے
جیڑھا آذر میڈے ہتھ وچ ھ ایہو لگسی تھاں پہہ چپ کرتے

تیکوں میت بٹائے مردیں تیں من میت مسیتوں نہیں نکھتے
اسان پیت پلیندوں پل پل دی پل پیت مسیتوں نہیں نکھتے
اسان عشق نمازاں پڑھنیاں ہن ایہو نیت مسیتوں نہیں نکھتے
جگ چھوڑیے آذر تو جو نہیں جگ جیت مسیتوں نہیں نکھتے

توں رس گئیں بندراں رس گیاں ہن گیاں جکڑیاں سوچاں چال اچ ہن
رت روندیاں اکھیں چھوڑ جو گئیں رت روندیاں پن ہوں حال اچ ہن
تیڈے ساتھ پنا پرواز کتھاں پرجوش خیال زوال اچ ہن
اکھیں آذر جھمکن چھوڑ ڈتے ایویں لگدے تیڈی بھال اچ ہن

تیڈے میخانے وچ لنگھ آیاں میکوں جام پلا میڈا روح تھی گے
میکوں ڈیکھ ساقی نہ تنگ دل تھی نہ جام لکا میڈا روح تھی گے
تیڈی دیدھ دارو رنداں دا ذری دید ملا میڈا روح تھی گے
تیوں آذر ساقی من ویساں میڈے ہوش اڈا میڈا روح تھی گے

میکوں حکم ڈتے محبوب میڈے میکوں ہتھ نہ لا اوقات نہ بھل
تو تو نہیں او میں میں نہیں او سبھ گالھ بھلا اوقات نہ بھل
تیڈا پیار نہیں آذر میں وانگوں میں ہاں پاک صفا اوقات نہ بھل
رکتھ شاہی دا میں شہزادا تیڈی ذات گدا اوقات نہ بھل

دل اکتی جُل در دلبر دے رہے راضی یا گوڑتج پووے
کرے ظلم ستم تاں کوئی ڈرنیں چم لہندے لہ اُدھر تَج پووے
روح راضی تھی پرواز کرے تچھے پنجر اہیہ کر کج پووے
سر لہندے آذر گس کینی شالا ڈھول ناراض منج پووے

جئیں سال دی چھیکو رنگ لاتن اوہو سال سلامت کل رُس گے
پٹھا یاد کرینداں گزرے پل ہر گزریا سوہٹا پل رُس گے
جیویں خوشیاں رُس بگن میں کولوں اونویں تاراسیت دارل رُس گے
اچ نواں سال لگے آذر میڈے ہاں دا گوشہ ول رُس گے

☆☆☆☆

میں تیڈے درتوں ہٹا نہیں میکوں رول نہ جیویں در درتے
کئی عرصہ تھی گے ڈھول تیوں تھک پٹھاں منتاں کر کرتے
میڈی گالھ متیں تاں گالھ کراں پر عرض کرینداں ڈر ڈرتے
تیڈی دید دی بگھہ آذر کوں پیا جینداں سانول مر مرتے

ساڈی فطرت رول قسم دی ہ ساڈے نال نہ توتوں رُل ویسیں
اساں رلسوں جنگل روہی وچ ساڈی سیت ہ کر، توں رُل ویسیں
ساڈی قسمت وچ نہ در نہ گھر اساں دُر دُر توتوں رُل ویسیں
توں آذر ڈاڈھا نازک ہیں اساں در دُوں پرتوں رُل ویسیں

دل دردیں دا بنّ دفتر گے ہر پاسوں درد پے آندن جان کول کھاندن
ہک میں ہاں بلی دردیں دا جیڑھے تار میڈی وچ رہندن جان کول کھاندن
چودھار ہجوم ھ دردیں دا آسر میڈے تے ڈھاندن جان کول کھاندن
جسھاں بچٹاں تے ہاماں آذر پئے رت میڈی وچ دھاندن جان کول کھاندن

کل خواب ڈٹھم میڈا لبرائے گھنڈ رُخ توں چا میکوں پیار کیتس
میں تیڈا ہاں توں میڈا ہیں کئی قسماں کھا میکوں پیار کیتس
ہوں گھٹ تے بھاگل پاتا ہس ول سینے لا میکوں پیار کیتس
اِس آذر او دیوانہ تھے ہتھ ہتھ وچ پا میکوں پیار کیتس

تیڈے کُوچے آگیاں سک جوہی نہ طاق ولا اساں ول ویسوں
ساکوں دل بھیڑی مجبور کیتے دیدار کرا اساں ول ویسوں
تیڈی دید غذا ھ اکیاں دی ذرا دید ملا اساں ول ویسوں
بس آذر اپٹیں پیریں دی ساکوں خاک چُما اساں ول ویسوں

کہیں پچھے حال جو دردیں دا تیڈا حال ڈٹم ارمان کنوں
اوں حال سٹیئے بھانویں بے روحا روح نال ڈٹم ارمان کنوں
اونکوں آکھیم بے سُر سوچیں تے سٹ جال ڈٹم ارمان کنوں
بس آذر پورھیا زندگی دا سبھ گال ڈٹم ارمان کنوں

ہیں پیار دی غربت وچ سانول میں اپٹے سکھ وی وچ پٹھاں
میں وچیم ٹھڈڑیاں ٹھار ہوائیں جیڑھی لکھ ہی لکھ وی وچ پٹھاں
میڈے پیریں دا مل دنیا ہی اچ مکھ دا مکھ وی وچ پٹھاں
جیڑھی بگھ تے آذر جیندا ہم اوہا سکھٹی بگھ وی وچ پٹھاں

بے لچیاں دا لچپال سوہٹا توں سُن تے وچ اچ بات کی
اکھ نور کنوں بھانویں خالی ھ تیڈے ڈیکھن دی ھ تات کی
آڈیکھ توں میڈے اکیاں توں پی تھیندی ھ برسات کی
تیڈی دید ہووے بس آذر تے توٹیں ہووے پی سکرات کی

ڈینہہ چڑھ پے سیت پرائی دا ول قسمت پھیر بدل پئی ھ
کوئی فکر نہ ہی سکہ ہن جو پے سکہ کینی سکہ دی کل پئی ھ
نیں دور رہیا خوش بختی دا بدبختی ویندیں ول پئی ھ
میڈے لگھ دے آ لھٹیں تے آذر کہیں چڑنگ سٹی بھاء بل پئی ھ

اساں بے گھر پگھی واسیں دے توں ٹھور ٹکائے کیا چکھدیں
ساڈے مال کوں ٹساں مار ڈتے ساڈیاں بندریں بھائے کیا چکھدیں
نہ چو بھال ڈے ول جاگ پوسن ہن زخم پرائے کیا چکھدیں
ہن ڈلھ رکھ آذر سُم پوندوں ساڈے طول سرائے کیا چکھدیں

نواں حکم ڈتے محبوب میڈے اُونکوں آکھو آس لہا بہوے
پدھ ہجر دے گانے گسنی وچ بگل مونجھ دے سہرے پا بہوے
اوندی سچھ سہیسی سولاں وچ ڈکھ آذر سینے لا بہوے
نسی سکہ دا سو جھلا سیت اندر بس آکھیس تاک ولا بہوے

میکوں عزرائیلا مہلت ڈے اہ یار کوں ڈیکھاں ول ماریں
ھ اکھیں کوں دیدار دی سک دلدار کوں ڈیکھاں ول ماریں
اے آس تاں پوری تھیون ڈے منٹھار کوں ڈیکھاں ول ماریں
نمی ڈردا آذر موت کنوں غمخوار کوں ڈیکھاں ول ماریں

تیں کیا سمجھے تیکوں بھل گئے ہوں بس تھی گے تھوڑے دور پیسے
ڈینہہ رات ہجر دی وٹھ وچ ہوں کمویندا پے مزدور پیسے
ساکوں پھل نہیں ملدا محنت دا نئے پھر سگدے مجبور پیسے
جیرھے تھے آذر دان کیتی اساں بھلدے نہیں مشکور پیسے

تیڈے ہجر دی کالی کوٹھی وچ پٹھا ہونداں اکثر چپ کرتے
چڈاں آندیں دلبر یاد میکوں ول روندناں اکثر چپ کرتے
لکے دل دے آذر داغیں کوں بہہ دھونداں اکثر چپ کرتے
میں پیلیں دیوچ ہنجواں کوں ول پوندناں اکثر چپ کرتے

آیا وقت نزع عزرائیل پٹاں اونکوں آکھیم کھڑمتاں یار ولے
بے ہوش نہ تھی رہ ہوش دے وچ کجھ ہولے رڑمتاں یار ولے
میں ہجر فراق دا گٹھیا پیاں میں نال نہ لڑمتاں یار ولے
جیندی تانگھ ایچ آذر مردا ہاں ڈول گھڑیاں اڑمتاں یار ولے

اچ مقتل گاہ وچ وچ پٹھاں وڈا ظلم تھئے ہنجھ ڈھہہ پئی ھ
ودا اپنے ضبط تے کڈ دا ہم اچ سر جھک گئے ہنجھ ڈھہہ پئی ھ
میڈے قاتل نے ہک ناز کیتے اوں خنجر چئے ہنجھ ڈھہہ پئی ھ
اچاں آذر میڈی گردن تے اوندے ہتھ نہیں آئے ہنجھ ڈھہہ پئی ھ

تیڈی سیک وچ سانول سکدا ہاں تیڈے در آنواں ول مجرم ہاں
جیرھی بزم ایچ دلبر توں بہویں اُتھ میں بہواں ول مجرم ہاں
بے خوف خطر تھی جھمیریں پاتیکوں ہتھ لاواں ول مجرم ہاں
توٹیں کپ ٹک آذر ونڈیاں کر جے اکھ چانواں ول مجرم ہاں

تھیوے چو یاری دامیل جڈاں تیڈا آوے ناں میں رو پونداں
ایویں بھل چک تے میڈے کوٹھے تے آپولے کاں میں رو پونداں
دھپ ساڑ گھتے نی ہنجھ ڈھاندی جڈاں ڈیکھداں چھاں میں رو پونداں
توٹیں رونا آذر رج رج تے ول ڈکھدے ہاں میں رو پونداں

ہس فطرت یار قصائی والی میکوں پکڑ تے روز ڈاھا ڈیندے
رکھ گوڈے میڈے سینے تے کر خنجر تیز وھا ڈیندے
میڈی لاش ایچ میڈے پیر پھسا بس اُلٹا کر لٹکا ڈیندے
کر ونڈیاں آذر تول کہیں بھر جھولیاں یار چلا ڈیندے

نہیں اتنے سنگدل ڈھول ہوندے اونکوں آکھیں کاں ہن ول آسیں
تن ساڑے ہجر دی تکھی دھپ ہاں ساڑے چھاں ہن ول آسیں
تیں ہا جھوں میکوں کھاندے پن خود گھر دے تھاں ہن ول آسیں
میڈے آذر ہر ہر ساہ دیوچ ھ تیڈا ناں ہن ول آسیں

قربان تھیواں اہ آتاں؛ گنیں گھنڈ کھول ذرا ساڈی عید تھیوے
مخمر اکھیں ہن مدہ بھریاں ساڈو دید بھنوا ساڈی عید تھیوے
لب چول چولیندیں پھل کر دن لب چول ولا ساڈی عید تھیوے
ساڈیاں منناں پوریاں کر آذر ساکوں پیر چما ساڈی عید تھیوے

حیندی آمد گزریے کل دی ہئی گیا جھ ھ ڈھل او نہیں آیا
ویران این دل دی دنیا دے تجھے خواب محل او نہیں آیا
لکھ پیٹھیاں آذر دلبر دے اکھیں رستہ مل او نہیں آیا
رکھی تانگھ پٹھا ہم عید اُتے اُوبا عید ہئی کل او نہیں آیا

ہیں عید تے آذر کیا بھچاں ایہا گالھ کرینداں رُس پوندے
لہو اپٹا کڈھ بے کارڈ اُتے تحریر لکھینداں رُس پوندے
نہیں سمجھ آندی او کیا چہندے کوئی چیز بھچینداں رُس پوندے
ہر عید ھ لنگھدی رو روتے ہر سال منینداں رُس پوندے

پہہ سوہٹا سانول سچھ ہنڈا میکوں کلھئی سٹ اہ پار نہ وچ
میں چاڈی ہاں تیں ولٹاں نہیں ایہے چھوڑتوں ڈٹ اہ پار نہ وچ
تیں باجھ بھلا ھ کون میڈا پہہ جھٹ دی جھٹ اہ پار نہ وچ
ایہے سکلے ہوئے میڈے پھٹ آذروت پوسن پھٹ اہ پار نہ وچ

تیڈی دید بنا کیا عیداں ہن جڈاں ملسیں چن ول عید ہوسی
تیڈیاں مٹھریں مٹھریں گالھیں کوں جڈاں سٹسن کن ول عید ہوسی
ھ اکھ دا دریا چھولیں وچ جڈاں آسی بن ول عید ہوسی
میڈے سامھیں پھیں توں آذر پیا ٹھری من ول عید ہوسی

وچ قاصد ڈھول ڈو عرضی چاہیں سال تاں عید کراوے تھورا لاوے
میڈیں پھلیں تے آپیر ڈیوے دل سنگری سچھ تے بہوے کرم کماوے
رکھے نال بھانویں یا قد میں وچ توٹیں بیشک نہ لاوے رُخ ڈکھلاوے
میں اجڑی آذروس پوساں ہک واری پھیرا پاوے مونجھ مکاوے

اساں عید تے ہار سنگھار کیتے تیڈی آس رکھی توں نہیں آیا
اساں سیویاں قورمے ردھ پٹھوں نِسے چیز چکھی توں نہیں آیا
ڈینہہ پہلے توں ڈینہہ تر تچھے تیں رہی تا نگھ کی توں نہیں آیا
آ آذر ڈیکھ توں رلدی پئی ہر چیز پکی توں نہیں آیا

واہ سوہٹا یار عدل کیتی ساکوں لارے لا وچ دور پٹھیں
ساکوں درد فراق حوالے کر سبھ سکھڑے چا وچ دور پٹھیں
ساڈے ہتھ وچ آذر ہتھ کڑیاں خود گاٹھے پا وچ دور پٹھیں
وچ کیتو بارش غیریں تے ساکوں لاتے بھا وچ دور پٹھیں

نوی سُدھ لہندا لا غرض سچن کجھ ظلم گھٹا تیڈا آذر ہاں
پٹھا سکدا ہاں تیڈی دید کیتے دیدار کرا تیڈا آذر ہاں
بے عذرا عذر بٹا بھانویں پر عذر ڈسا تیڈا آذر ہاں
اے چپ دے روزے کھول ڈے توں نہ مار مُکا تیڈا آذر ہاں

ساڈیاں عید اں ہن تیڈے سنگ سانول نہ ولیوں ول، ول عید کہیں
تیڈا وعدہ ہا کل آ ویساں نہ آیوں کل ، ول عید کہیں
رہی لنگی چند سک سولی تے ساڈی پل پل پل ، ول عید کہیں
کوئی عید وی آذر زندگی دی نہ کھادو رل ، ول عید کہیں

اساں شاد ہونوں آباد ہونوں کہیں حال ہونوں تاں عید کروں
تیڈے وانگوں سانول خوشیاں دے بھنیوال ہونوں تاں عید کروں
ساکوں ڈکھیں دے گڑدھال جو ہن خوشحال ہونوں تاں عید کروں
بس مگدی گالھ مکاؤں آذر تیڈے نال ہونوں تاں عید کروں

توں اپن دے دا مالک نہیں تیں اپن دے ایچ عید کیتی
اساں دے دیاں یاداں بگل لاتے رو رو پردیس ایچ عید کیتی
تیڈے مونڈھے شالاں مخمل دیاں اساں بٹھے کھیں ایچ عید کیتی
تیں رنگے آذر ویس وٹائے اساں کالے ویس ایچ عید کیتی

میڈی حالت کوں آڈیکھ بچن کیوں عشق اچ میں بے حال پٹھاں
تیڈی آس ہجر وچ سڑ سڑ تے میں کئی کتنے سال پٹھاں
توں رہندیں ہر دم نازیں وچ تیڈی خاطر دل کوں جال پٹھاں
عتبار نوی آ ڈیکھ آذر کوئی دور نھی میں نال پٹھاں

تیڈی یاد دے پھٹ ایس کاری ہن پیا پھٹ پوندے ہک سکدا نہیں
ہن ہجر دے تیر قطاریں وچ کوئی تیر جگر توں چکدا نہیں
او پے ہوندن جیڑھے بھج ویندن پے قہر وسا میں لگدا نہیں
ساڈا آذر خون وفاواں دا توں رچ تے پی اے مکدا نہیں

جڈاں مکھڑے توں او گھنڈ چھسی ہر چیز جہان دی رُک ویسے
رُخ ڈیکھ کراہیں میڈے دلبر دا بھ بدلیں دے وچ لُک ویسے
تھی بسمل آخر ڈھہہ پوساں ہر قطرہ خون دا سَک ویسے
آ ہتھ ڈیسی سیں اکھیاں تے ایڈوں آذر شودا مک ویسے

تیڈی خلق جو ہاں تیڈی مرضی ہ تہوں درد ہجر دے ڈھیر ڈتی
نھی پھر سکدا مجبور جو ہاں ہر پھیر ڈتی ہوں دیر ڈتی
میڈی آس اُمید تے خوابیں دے گئے باغ اُجڑ پھل کیر ڈتی
میڈی آذر جمدی سیت اُتے خود جاٹ تے پائی پھیر ڈتی

توں تنگ نہ تھی مہماناں توں اساناں وچٹیں لڈکل پرسوں تیں
تیڈے سڈ تے سڈ نہ ڈے سگسوں نہ سٹسو سڈکل پرسوں تیں
سنجے ساہ دی تڈکوں ڈہدے پیوں تڑٹ پوسی تڈکل پرسوں تیں
میکوں آذر اچ دی مہلت ڈے ودے رلسن پڈکل پرسوں تیں

کل رات ڈٹھم اوں حورکوں میں جیڑھی حوریں دی ملکہ ہئی بے پرواہ ہئی
ہئی شوخی ناز اداواں دی اوندی سچ دھج وی واہ واہ ہئی بے پرواہ ہئی
ہئی آذر حُسن دی مستی وچ رنگ روپ اوندا جیویں بھاہ ہئی بے پرواہ ہئی
کوئی محفل کوں ول ہوش نہ ہاوا پچھی مست نگاہ ہئی بے پرواہ ہئی

کئی عرصے بعد اہج دلبر نے میگوں رُخ ڈکھلائے میں خوش تھی گیایاں
ہٹ آذر ہنجوں درد سبھے ریہے لڑھدے سے میں خوش تھی گیایاں
ڈکھ ڈکھ ڈکھ مریلے مر کھپ گئے سکھ سر پٹ آئے میں خوش تھی گیایاں
کئی سال چکھوں بد بختے دے تھے بخت سوائے میں خوش تھی گیایاں

دل آہدے ہارتے کیوں پہہ گنیں توں عشق دی بازی جیتی رکھ
جے نہیں ملدا دلدار تیکوں اوندی یاد دی پوجا کیتی رکھ
ملے درد ہجرتاں کوئی ڈرنیں ہر درد کوں جھول تے پیتی رکھ
پہہ آذر پیار مُصلے تے دل عشق نمازاں نیتی رکھ

ساڈی سیت دے ویکے سُن ماہی آلوڑھیے چھل مینہ وسدے وچ
جئیں تل تے ساڈے تاڈے ہن نہیں لہدا تل مینہ وسدے وچ
ڈر لگدے بھکاں بھردیاں پن نہ اڑ نہ جھل مینہ وسدے وچ
اساں آذر چھل دے ماریں دا کیوں بلے بل مینہ وسدے وچ

میں شہر بھنچور دی پانہی ہاں او کچ شہر دا والی سبھ توں عالی
کیویں آکھاں خان دی لُح ہاں میں لچال نظر نہ بھالی باغ دے مالی
کوئی سکھ داساہ نہیں لیکھیں وچ ڈکھیں چندڑی میڈی ساڑی ساڑ پجالی
کیویں آذر ساڈا میل تھیوے میں کالو کال مُکالی عیباں والی

سستی سکتی سکھ کوں سینے لا سکھیں ڈتڑی پیار دی لولی سُم پئی بھولی
ہئی سستی خوشیاں گل لاتے تھی جاگ تاں سکھریں جھولی خوب پھرولی
کر دھاڑیں گوکاں وین کرے ڈکھیں راند قہر دی چولی ہٹ ہٹ ٹولی
سستی آذر چندڑی وار ڈتی اتے مردیں دم ہئی پولی خان توں گھولی

اچاں سستی ناں نہ ہا میڈا لڑھی موج بحر میں او بخت آں
ہم چندری اصلوں منڈھ لا دی نہ ماٹیم گھر میں او بخت آں
ماء پیو دی شاہی ہوندیں ہوئیں پئی دھوبی در میں او بخت آں
جیکوں آذر رات سہاگ والی خود چھوڑیے ور میں او بخت آں

توں آگئیں جھڑہن خوشیاں دے جڈاں ویسیں ڈھپاں لہہ پوسن
پھل وانگوں نازک دلڑی تے آ مونجھ دے موسم ڈھہہ پوسن
کچھ وانڈ ملی ھ دریں توں وت دھرناں مارتے رہ پوسن
کھل آذر ساکوں چکٹی نہیں وت پیر اکھیں توں ویہہ پوسن

تیڈے نال جو سنگت ھ ساڈی توں آنہ آساں آ کھڑسوں
تیڈا گھر ھ ٹھاڈل اکھیں دی تیڈے در ڈو دیداں لا کھڑسوں
ہر ویس کریسوں تیں سانگے سٹ تاج تے کاسہ چا کھڑسوں
ساڈی حالت ڈکھ تے رو پوسیں اتجھا آذر حال بٹا کھڑسوں

اتجھا پیارا ھ محبوب میڈا جیندی پئی بل بل او ھ کھلدا پھل
اونکوں ہک واری جیڑھا ڈکھ گھنے ویندے خودکوں پھل او ھ کھلدا پھل
جئیں قید کیتی وچ پنجرے دے میڈی روح بلبل او ھ کھلدا پھل
ڈیواں گھول میں آذر دنیا دے اتوں سوہنے گل او ھ کھلدا پھل

میں اپنی دل توں اک نک ہاں دل آپ وچینداں دل گھندو
گھگھ تاراندھارے میڈے ہن چن چوڈی دی چل بل گھندو
ہن یار جگارے بھوگک ویساں غم ناک اکھیں دی گھل گھندو
میں آذر ویس دا عادی ہاں تے ہوٹھیں والی کھل گھندو

ہر سال وانگوں ہیں سال ولا میڈا لڑھ گے گھر ارمان کیہاں
لکھ کائے لڑھ بگن کوئی ڈر نہیں بھانویں لڑھ گے زر ارمان کیہاں
لا وارث پیٹ دے واسیں کوں اے تاں رہندے ڈر ارمان کیہاں
بس آذر کہیں توں شکوہ نہیں بگنی سیت جو ہر ارمان کیہاں

توں پار دا پارتی بن تاں پیسے اروار دا ڈس اتھ کیا بٹے
ساکوں اپنے دل تے ماٹاں ہن دل تیڈے وس اتھ کیا بٹے
ہی ہر گس تیڈی اکھیں تے ایہا لا نہ گس اتھ کیا بٹے
تیں آذر ڈھول ملوک باجھوں نہیں آوٹی چس اتھ کیا بٹے

توں قسمت نال جو آیا ہمیں میڈا ڈھول مٹھا تیکوں کیا ڈیواں
میڈے گھر وچ بکھ پئی نجدی ھ ہئی گالھ صفا تیکوں کیا ڈیواں
ڈس دل ہووی یا جان ہووی چلو آپ ڈسا تیکوں کیا ڈیواں
روح آذر سانہ ہتھیکا کر پیا کول ھ کیا تیکوں کیا ڈیواں

جے ویندا ہمیں چلو ڈس تاں سہی کڈاں ولسیں واپس گھر سانول
تیڈے آوٹ دی میں تانگھ دے وچ کھلے رکھساں اپٹے در سانول
تیکوں وعدے پیار دے بھل گے ہن کوئی وعدہ یادتاں کر سانول
جے آذر واپس نہ آپوں ویساں رو رو میں ہن مَر سانول

ماء ماء ھ ٹھڈڑی چھاں وانگول ماء کینی مندڑا حال سکھ دا کال
ہن گھر وچ موسم خوشیاں دے ہن رونا ہر ہک پال سکھ دا کال
کیڑھے پاسے منہ کرو وینئ کروں ہر پاسوں ڈکھ دا چال سکھ دا کال
بس آذر اپنی ماء با جھوں پیا لہندا کون سنبھال سکھ دا کال

جیویں اورس گے ایویں ساوٹ وی ہیں سال اسماں توں رس گیا ھ
کیا حال ڈیواں بے سیتی دا ہر حال اسماں توں رس گیا ھ
دھنٹ پا کاں مارتے آہدا ھ دھٹوال اسماں توں رس گیا ھ
بس آذر بھوگ بھوگیندے پیوں لچپال اسماں توں رس گیا ھ

ساڈی حُجت نہیں پر عرضی ھ گھدی جنت کھس ہنٹ چھت نہ کھس
بے وطنے ہیں لاوارث ہیں ساڈا کون ھ ڈس ہنٹ چھت نہ کھس
جیڑھے پچو دے نہیں او بار نہ ڈے بس بس کر بس ہنٹ چھت نہ کھس
ساڈا آذر جگ تے کوئی کینی اسماں تیڈے وس ہنٹ چھت نہ کھس

چڈاں دنیا ساری سمدی ھ میں اکھیں دے در کھول ڈینداں
ہک صورت سوہٹی من موہٹی این پاگل دل کوں گول ڈینداں
بھاہ عشق دی من وچ ہلدی ھ بھاہ ہلدی کوں ول چول ڈینداں
بس آذر ترکہ ہنجویں دا اوندے قد میں دے وچ رول ڈینداں

ساری دنیا نال ھ ٹھگ بازی تیڈے نال اساں پت ماری نہیں
تیکیوں پیار کیتے تاں مخلص تھی کوئی کوڑ دی کندھ اُساری نہیں
تیڈے با جھوں رورو ڈینہہ تھیندے کوئی سکھ دی رات گزاری نہیں
جے کوڑ ہووے تاں لکھ ڈینداں میں آذر یار بخاری نہیں

بک رات ہووے توں کولھ ہوویں تیڈی جھولی سماں ڈینہہ توٹیں
تیکیوں نچ نچ یار مناواں میں بٹ لاٹوں گھماں ڈینہہ توٹیں
اِس اکھیں ٹوٹ تے پیار کروں پئے ونجن دُھماں ڈینہہ توٹیں
تیڈے پیر ہوون یا لب ہوون میں آذر چُماں ڈینہہ توٹیں

ساکوں نفرت نال کیوں ڈیہدا ہئیں اساں زاہد رند مد ہوش پیسے
ساڈا کم ھ پوجا شمع دی اساں پروانے پرجوش پیسے
اساں طالب پیسے مستی دے مئے خوار پیسے مئے نوش پیسے
تیکیوں ہوش ھ آذر دنیا دا اساں دیوانے بے ہوش پیسے

تیڈے آوٹ دی رکھاں تانگھ ماہی یا دل توں تانگھ لہا پہواں
لہماں لال پوشاک میں لانویں دی یا کالے ویس وٹا پہواں
پانواں اکھ وچ کجلہ نھنیں دا یا رو رو دید وچا پہواں
ڈس آذر چوڑا بھن چھوڑاں یا ہتھیں مہندی لا پہواں

ساکوں سک ھ تیڈی صورت دی در کھول زیارت کرٹی ھ
سک لہٹی نہیں متاں لہہ پووے بہہ کول زیارت کرٹی ھ
تیڈے ناں توں یار وکائیں ہیں چند گھول زیارت کرٹی ھ
ساڈا منگائاں آذر پیشہ نہیں میڈا ڈھول زیارت کرٹی ھ

تن کوں ساڑن گرم ہواواں من وچ دکھدے کولے کوئی نہ چولے
وٹھ وٹھ نبضاں ہارے ہٹھے کون اندر کوں پھولے مَرضاں گولے
سک وچ سکیاں اکھیں اکیاں مونجھ ڈتے ہن رولے بٹ بٹ ٹولے
بس آذر میلے میل خدا آ دلبر مٹھڑا پولے تھیواں گھولے

اچ خیر دا سانوٹ وس تاں پے پر مونجھ ملال تاں سرگھن گے
جگ خوش ھ جھڑ مینہ گا جاں ہن ساکوں تیڈا خیال تاں سرگھن گے
ہتھ لمبرے کر پٹھے منگدے ہیں ہر حال سوال تاں سرگھن گے
توٹیں آذر ٹھڈیاں ہیلاں ہن دیدار دا کال تاں سرگھن گے

قطعات

ایں سال اُمید جو میل دی ہی متاں عرشوں لہہ تقدیر وسے
ساکوں ساوٹ تے کئی آساں ہن شالا ساوٹ آ بے پیر وسے
ساڈی مونجھ دی ماری دلڑی تے تیڈی یاد دے کاری تیر وسے
بس آذراچ دے مینہ دے وچ جیویں پھینگ وستی اونویں نیر وسے

ساڈے ہوش حواس اڈا ٹردے
چڈاں نازک چیل گھما ٹردے
دل ڈہدیں آذر کڈھ گھندے
ابھی قاتل نظر جما ٹردے

اساں روہی دی گزران دیوچ نقصان چاتے اٹ کھٹ چاتے
نہ ساوٹ دی کوئی بدلی ائی بھانویں قہر دے ڈھپیں چٹ چاتے
ساڈی ساوٹ تے خوشحالی کوں انہیں ہاڑ دے لگھیں لٹ چاتے
ایں سال نہیں آذر پھینگ وستی ایں سال اندھاریں گٹ چاتے

توں مست و دین پروازیں وچ
نت رہندیں سوہٹا نازیں وچ
کپڑاں آسیں آذر کول میڈے
ھ دید لگی دروازیں وچ

چھاں تے بہوٹ چنگا لگدے
سکھ دا ساوٹ چنگا لگدے
ساکوں اپٹے گھر وچ آذر
تیڈا آوٹ چنگا لگدے

پہلے تاں او آندا کینی
آ ونجے تاں رہندا کینی
غیریں ٹکدے راتیں آذر
اتھاں سانول پہندا کینی

میں اپٹا سبھ کچھ لٹاتے خوش ہاں
تے خودکوں آذر ونچاتے خوش ہاں
خدا دی راہ تے میں اپٹے سرکوں
نواتے خوش ہاں کٹاتے خوش ہاں

دل سرکار حوالے تیڈے
میں بدکار حوالے تیڈے
مدنی تیکوں پار تاں ہوون
گنہگار حوالے تیڈے

ہک خواب وچ ڈٹھی ہم جوانی حسین دی
دل تھی گئی ھ بس دیوانی حسین دی
محدود میڈیاں سوچاں شان حسین کتھ
کاغذ تے کیویں لکھاں کہانی حسین دی

پیا کچھ نہ سہی منہ ڈکھاوٹاں تاں مفت اے
اکھیں نال اکھیں ملاوٹاں تاں مفت اے
اپڈی بے رُخی وی مناسب تاں کینی
آ ہتھ نہ ملا پر الاوٹاں تاں مفت اے

رل پھنداں تاں کچھ نی بڈا
انج رَہنداں تاں کچھ نی بڈا
خوشیاں آذر ڈے تے اوکوں
ڈُکھ سہنداں تاں کچھ نی بڈا

پیار تھیسے تاں گالھ بٹسے
او یار تھیسے تاں گالھ بٹسے
اساڈا آذر دے دوستیں وچ
شمار تھیسے تاں گالھ بٹسے

پیار دی بازی ہر بگیوں اساں
جو نیقی ہئی کر بگیوں اساں
تیں جو آذر تروڑ تے سہیے
ول کیا تھی پے مر بگیوں اساں؟

کاٹھی وانگوں سکدا ویندیں
روز ڈیہاڑی جھکدا ویندیں
آخر کیڑھا روگ لگا ہئی
جوں جوں آذر مکدا ویندیں

ساگر ڈاڈھا پیارا لگدے
واہ جو خوب نظارا لگدے
او تیں آذر چُج نہ سہسیں
ایویں نال کنارہ لگدے

نانگ ڈکھیں دے پالٹ پہہ بگنیں
وسمیاں بھائیں پالٹ پہہ بگنیں
دل کیوں آذر ہوندی یاد اچ
اپٹیاں بندراں گالٹ پہہ بگنیں

دل وچ کاوڑ منہ تے کھل ھ
ہر ہک چال تیڈی قاتل ھ
تکھیاں گالھیں کیتیاں نہ کر
آذر ساڈی سچی دل ھ

زخمی توٹیں تھیندے وڈوں
لہو اپٹے کوں پیندے وڈوں
جیڑھے دل کوں پھٹ لاتے نی
اوکوں آذر سیندے وڈوں

ٹھڈھیاں سانہواں بھر نہ جانی
چاٹ تے بازی ہر نہ جانی
آذر تیڈا ساتھ نہھیسی
دنیا کولوں ڈر نہ جانی

انا دی کندھی اُسار سگدوں
ھ پیار توٹیں وِسار سگدوں
جے توں نکھرو دا ہئی کھل تے آذر
اساں وی کلھیں گزار سگدوں

ہا کیڈا بھولا ہوشیار تھی گے
تے کیڈا تکھا طرار تھی گے
اگیرے اکھیں دے وچ ہا آذر
میں اکھیں کھولیم فرار تھی گے

جیندے سانگے لہنداں پٹھیں
ہار ہنجوں دے پوندا پٹھیں
او تاں آذر خوش پیا وسدے
توں کیوں پل پل روندا پٹھیں

پیار دا ہوکا لاوٹاں پئے گے
سرتے کھارا چاوٹاں پئے گے
آذر ہک دلدار دی خاطر
دُنیا نال نہاوٹاں پئے گے

اپنے آپ کوں چردا کیوں ہئیں
میں توں آذر ڈردا کیوں ہئیں
آ پہہ رتے ڈکھ سکھ ونڈوں
کجھ نی تھیدا مردا کیوں ہئیں

مسافر ھ سینے دا پانہواں تے ٹردے
میڈے دل دی دھڑکن تے سانہواں تے ٹردے
میں منگداں ہاں آذر دُعا کجھ نہ تھیوس
اوندے ناز ڈیکھو ہواواں تے ٹردے

زہر دا پیوٹ اوکھا کم اے
پے دا تھیوٹ اوکھا کم اے
کہیں دے پیار ایچ میڈا آذر
جکھ جکھ جیوٹ اوکھا کم اے

ایں مئے کوں پیوٹ داشوق رکھداں
تے مرتے جیوٹ داشوق رکھداں
اگھیں توں آذر پلیدرا رہ ونج
میں مست تھیوٹ داشوق رکھداں

رب دے آذر ڈر وچ رہ وچ
دل دے پیار نگر وچ رہ وچ
اے دل میڈا گھر ھ تیڈا
گھر دی رونق گھر وچ رہ وچ

کہیں کم دے وچ دل نہیں لگدا
دید بناں ہن تسیاں دیداں
توں ہن آذر ساڈے کیتے
کیڑھیاں خوشیاں کیہاں عیداں

دُر دُر بھانویں تھیندے وڈوں
آہیں دل دیاں پیندے وڈوں
توں تاں آذر مار مُکا بگنیں
ڈکھ ہاں جانی چیندے وڈوں

پھٹ کوں سیوٹ سوکھا کینی
ہنجوں پیوٹ سوکھا کینی
سچ پچھدیں تاں سُن توں آذر
جگھ جگھ جیوٹ سوکھا کینی

سڈ تیڈے تے آسوں کائیناں
تیڈی بزم اچ پھسوں کائیناں
لگھاں آذر چند پے ڈیوں
آپاں دوکھا کھاسوں کائیناں

جیڑھے پھٹ ڈتے نی ڈکھا میں نی سگدا
مجت تیڈی کوں لکا میں نی سگدا
اے توں ہنیں جو میکوں پٹھا ہنیں وِساری
مگر تیکوں آذر بھلا میں نی سگدا

کوڑی کاوڑ

اساں تاں ازلاں توں ناویں تیڈے ہا توں بھلا، گنیں تاں تیڈی مرضی
 اساں تاں سکدے ہیں دید کیتے جے کنڈھ ولا، گنیں تاں تیڈی مرضی
 اساں تاں کاوڑ نہیں رکھی دل تے تُوں ہاں کوں لا، گنیں تاں تیڈی مرضی
 اساں تاں سانجھی پٹھے ہیں چھلے توں خود بھکا، گنیں تاں تیڈی مرضی
 توں ڈھیر ہن تیں کھلائے نی دشمن او سارے دشمن روا تے ول آ
 اساں تاں آہدے ہیں ایہو آذر او کوڑی کاوڑ بھلا تے ول آ

ہاں کڈھ ونج

ہئی پیت پریت تاں سالیں دی میں مکدی گلھ مکا چھوڑیم
 ہن اپنے فوٹو ڈھگ سارے کر چرے بھوئیں دفنا چھوڑیم
 چھل پتر ہا ترکا یادیں دا خط گول سھے سرٹوا چھوڑیم
 تیں خود آکھے جو واپس کر تیڈے چھلے ہن بھجوا چھوڑیم

ساہ ساہ دی سانجھ ھ ناں تیڈا ساہ ساہ توں آذرناں کڈھ ونج
 ہک مورت ھ تیڈی سینے ونج اوہا مورت کڈھ یا ہاں کڈھ ونج

☆☆☆☆

توں اے وی سوچی جو میڈا سانول اساں جے رُس گئے منا نہ سکسین
 اساں نیڑے دا پنڈھ کرٹیں آساڈے پیرے توں چا نہ سکسین
 اساں تاں دردیں دے عادی بن، گنیں توں درد پل پل پچا نہ سکسین
 اے زخم بگھڑے عجیب ہوندن تے زخم کہیں کوں ڈکھا نہ سکسین
 اچاں وی وقت ائی اوڑا ماہی نہ رُس رسیں پھلا تے ول آ
 اساں تاں آہدے ہئیں ایہو آذر او کوڑی کاوڑ بھلا تے ول آ

☆☆☆☆

خدا نے بخشی ہے ڈاٹ میکوں

خدا نے بخشی ہے ڈاٹ میکوں بھ خاص اوند ا کرم لکھینداں
آمُو نجھاں میکوں مُجھا ڈیندیاں ہن بھج پووے جے دم لکھینداں
شمار کینی جو بے شمار ان دہاٹیں درد و الم لکھینداں
خدا گواہ ہے توں پیارا لگدیں میں چاتے تیڈی قسم لکھینداں

میں کلھاتھی تے جڈاں وی آذر قلم کوں چینداں قرار ملدے
خیال تیڈا جڈاں وی کاغذ تے میں لہینداں قرار ملدے

☆☆☆☆

ڈس کیویں عید مناسگدے؟

جیڑھا سڑکیں تے ودا رلداہ جیندے سرتے چھت کوئی چھاں کینی
جیڑھا موئیں لیکھے جیندا ہ جیندا جگ تے جیندیں ناں کینی
اوندے غم دی کیا تفصیل لکھاں جیندی بگھ وچ وی چوں چاں کینی
جیندی جھگی وچ ڈوں ہال تاں ہن ہوں جھگی وچ کوئی تھاں کینی

جیکوں مول مزدوری لبھے نہ او شام کوں ٹکر کھا سگدے
لپ اٹے دی جیندے گھر کینی ڈس کیویں عید مناسگدے

☆☆☆☆

بارونڈ اوچ

آوے سانول تیڈے سانگے
رکھی پٹھاں
لٹھی بار دے داٹے
میں توں پچھن کمی کسی
آہت والے
کتھ ہی یارونڈ اوچ والا
میں آہا ہاں
میں نی چندا پاردا حصہ
نہ میں ڈینداں خیر دے داٹے
میں وی اکھ دے خالی کا سے
اڈتے تیڈی بھال بھلینداں
رب داناں ہی یارونڈ اوچ
آتے اچٹی بارونڈ اوچ
☆☆☆☆

توں پھلیں دا عادی

تیکوں شوق دیداں اڑاؤں دے پئے گے جے لانویں نبھانویں ولا پیر چانویں
اے لاؤں ھ سوکھا نبھاؤں ھ اوکھا نبھاؤں تے آنویں ولا پیر چانویں
پہوں پندھ اوکھے ایں منزل دے ہوندن سریراں ٹکانویں ولا پیر چانویں
خواری خواری ملامت دے سہرے میڈا ڈھول پانویں ولا پیر چانویں
اچاں وقت ہی پیا توں سوچیں تے سمجھیں محبت دی سنگت بٹاؤں توں پہلے
توں پھلیں دا عادی ہیں خاریں دے پندھ ان ذرا غور کر پیر چاؤں توں پہلے
اچاں تیڈے پولٹ توں کھیریں دی خوشبو اچاں تیڈا جو بن جمالی اُبھر سے
تیڈا رُخ جمالی تیڈے نین مارو اچاں قد سرو دا پیا وی اُسر سے
اچاں بندگی دے گماں وانگوں لگدیں کلی کھنڈ کراہیں پھل پھلاؤں توں تر سے
اچاں اکھ سوالی ھ کجے توں خالی اچاں کجلا آسے تے آتے وگھر سے
اچاں تیڈے دلبر خیال ان ایٹیں توں دیدیں کوں جھل گھن اڑاؤں توں پہلے
توں پھلیں دا عادی ہیں خاریں دے پندھ ان ذرا غور کر پیر چاؤں توں پہلے

نویں شوق تیکوں محبت دے تھے ہن چڈاں دل کوں جالیو ولا ہوش او سے
 اے دیداں شرابی تاں مدہوش لگدن جے روروتے گالیو ولا ہوش او سے
 تیڈی اکھیں اندر سلائی نیل دی ھ چڈاں اکھیں بھالیو ولا ہوش او سے
 اے روگ اے اوڑا قبر توٹیں ویندے چڈاں روگ پالیو ولا ہوش او سے
 میڈی گالھ من گھن میڈے من داماہی اے مُشکی ھ مُشکی جگاؤن توں پہلے
 توں پھللیں داعادی ہیں خاریں دے پندھان ذرا غور کر پیر چاؤن توں پہلے

اساں لوک آذر پیسے دردیں ماریے اساں دردیں ماریں کوں سئے جوگ ہوسن
 اساں پندھ اڑانگیں دے پیسے پندھیڑو اسا کوں پندھیڑیں دے کئی روگ ہوسن
 اسا کوں تاں خوشیاں کڈا ہیں راس کینی اسا کوں ہجر دے سدا سوگ ہوسن
 بھانویں بھوگ دل دے بھوگیندے دے ہیں اجاں وی اگی تے ولا بھوگ ہوسن
 اساں یار پہلے کہیں قید وچ ہیں اسا ڈی وی سُن گھن بدھاؤن توں پہلے
 توں پھللیں داعادی ہیں خاریں دے پندھان ذرا غور کر پیر چاؤن توں پہلے

☆☆☆☆

تیڈی میڈی روح دا کوئی سنگ ھ

تیکوں ڈیکھاں ڈیکھتے میں جیواں
 تیڈے ناں توں صدقے میں تھیواں
 اینویں بھول بھلاویں آیا کر
 میڈی روح کوں نہ تڑپایا کر
 تیڈی سک وچ سکدا انگ انگ ھ
 تیڈی میڈی روح دا کوئی سنگ ھ

غمناک ھ موسم اکھیں دا
 ڈینہہ رات ھ ماتم اکھیں دا
 رُلی عیش آرام دی چٹی ھ
 کوئی آس نہ دل دی چنی ھ
 میڈی وین کریندی ونگ ونگ ھ
 تیڈی میڈی روح دا کوئی سنگ ھ

توڑیں آذر باغ بہاری ھ
 ہر پاسے گل گلزاری ھ
 آ ڈیکھ ھ ساوٹ مستی وچ
 پک تیڈی لوڑھ ھ وتی وچ
 تیڈے ہا جھوں ہر شے بے رنگ ھ
 تیڈی میڈی روح دا کوئی سنگ ھ

☆☆☆☆

توں سوہٹا خاص نظاریں توں
 توں سوہٹا چن تے تاریں توں
 توں پھل ہنیں اعلیٰ گلشن دا
 توں گوشہ میڈے تن من دا
 تیڈی یاد کریندی ہوں تنگ ھ
 تیڈی میڈی روح دا کوئی سنگ ھ

لچال ہاویں لچ پالیں ہا
 گل پئی کوں آپ سنبھالیں ہا
 سنج کوٹھے ہن سنج بھائیں ہن
 تھے کالے مونجھ توں گانہڑیں ہن
 لگا ظالم عشق دا ایں ڈنگ ھ
 تیڈی میڈی روح دا کوئی سنگ ھ

چھوڑ رہیں آڑی پتلو
 چھپ چھپ آنواں کھڑکن جتے
 راتیں جاگن ڈینہہ دے ستے
 راہی رکھن آئے گے اتے
 تیڈے گھر دے ظالم کتے
 میگوں ویسن کھاڑی پتلو
 چھوڑ رہیں آڑی پتلو

عرصہ تھی گے کرم کما چا
 گھر دے باہروں ٹائٹم بٹا چا
 ڈاتی کپڑا کچھ اچ پا چا
 نکڑی چھوہر نال رلا چا
 رل مل کپوں گھاڑی پتلو
 چھوڑ رہیں آڑی پتلو

پتلو

ساکوں تاڑتے کھڑدے لوک ان
 زوریں ادھ وچ وڑدے لوک ان
 ہرو بھرو لڑدے لوک ان
 ساڈے پیارتے سڑدے لوک ان
 دشمن مار مکاڑی پتلو
 چھوڑ رہیں آڑی پتلو

ڈاہ نمبر دی عینک پاتی
 پڈھا بیٹھے سوٹا چاتی
 ڈردیں ڈردیں پانواں جھاتی
 اندھا تھیوے لگس کاتی
 اینوں زہر پلاڑی پتلو

گنگے محل منارے آکھن
جگنو آکھن تارے آکھن
میکوں تیڈے بارے آکھن
جگ تے جیویں سارے آکھن
ہتھوں چھوڑ بلا ڑی پتلو
چھوڑ رَسیمیں آ ڑی پتلو

جو کجھ تھیوے آذر جاٹیں
لا تے ڈیکھو آٹیں ٹاٹیں
اُکے ونچوں بے شک تھائیں
چھت تے ملسوں یا ول بھائیں
بھائیں پھیرا پا ڑی پتلو
چھوڑ رَسیمیں آ ڑی پتلو

☆☆☆☆

جان چھڑاوڻ چنگاں کم نی
سخت الاوڻ چنگاں کم نی
ڈھیر ستاوڻ چنگاں کم نی
جھیرے لاوڻ چنگاں کم نی
نہ کر اتنے تاء ڑی پتلو
چھوڑ رَسیمیں آ ڑی پتلو

ڈنگی پھنگی چال نی بھاندی
اوچی جھکی گال نی بھاندی
ککڑ ہوندیں دال نی بھاندی
ہٹن تاں میکوں زال نی بھاندی
چھک تے سینے لا ڑی پتلو
چھوڑ رَسیمیں آ ڑی پتلو